ISSN 1425-4506 | INDEKS PR 49 10

KURIER RASZYŃSKI

GAZETA SAMORZĄDOWA GMINY RASZYN WYDAWNICTWO BEZPŁATNE NR 172/173 (8-9/2026)

Co dalej z aleją Hrabską?

To, że z drzewami jest bardzo źle, widać po każdym silniejszym wietrze – teraz już wiemy, jak bardzo jest źle, ile drzew uda się uratować i co musimy robić, by w ogóle ratunek miał sens

› s. 24

FLAGA DLA NIEPODLEGŁEJ

Zachęcamy do wywieszenia flagi z okazji 11 listopada, a przy okazji przypominamy o etykiecie flagowej. s. 7

SZEŚĆSET LAT SŁOMINA

Od zapisu w Metryce Koronnej z 1426 roku po Cud w Słominie i pierwszą żarówkę: sześćsetletnia historia wsi. s. 8

SZKOŁA W LESIE

Szkołę w Sękocinie zamknął nadzór budowlany, nie wójt. Fakty i kalendarium sprawy, która obiegła media. s. 12

8 XI – CHOPIN W AUSTERII • **11 XI** – PIKNIK PATRIOTYCZNY • **21 XI** – GALA BOKSU

2 XI
PONIEDZIAŁEK
od 11:00

KODY DO LEGIMI, EMPIKGO I AUDIOTEKI
Biblioteka wydaje kody zarejestrowanym czytelnikom – w zgłoszeniu numer karty i nazwa platformy. Pierwszeństwo mają mieszkańcy gminy.
Gminna Biblioteka Publiczna (e-mailowo)
zgłoszenia: info@bibliotekaraszyn.pl

3 XI
WTOREK
19:00

ROZMOWY W KRĘGU MĘŻCZYZN
Spotkanie w atmosferze zaufania i szacunku, bez ocen, by w gronie mężczyzn poruszyć ważne tematy.
CISK II, Al. Krakowska 1
zapisy: arch.r.szewczyk@gmail.com

5 XI
CZWARTEK
10:00–11:00
i 19:00–20:30

RASZYN PO WIETNAMSKU
Rano zabawy taneczne dla dzieci, wieczorem warsztaty tańca z kapeluszami nón lá i wachlarzami oraz wietnamska potańcówka. Prowadzi Victoria Hoa Tran.
CISK II, Al. Krakowska 1
dzieci – zapisy: anna.grunwald@ckr.raszyn.pl; wieczór – wstęp wolny

6 XI
PIĄTEK
18:00

DYSKUSYJNY KLUB KSIĄŻKI
Comiesięczne spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki.
Biblioteka główna, ul. Poniatowskiego 20

7 XI
SOBOTA
9:00–13:00

PRACUJĄCA SOBOTA W BIBLIOTECE
Biblioteka główna otwarta w sobotę.
Biblioteka główna, ul. Poniatowskiego 20

7 XI
SOBOTA
18:00

KONCERT CHÓRU WSPÓŁGŁOSY
Nagrodzony Fryderykiem zespół muzyków jazzowych, aktorów i chóru osób z niepełnosprawnościami intelektualnymi.
Centrum Kultury Raszyn, Al. Krakowska 29A
wstęp wolny

8 XI
NIEDZIELA
16:00

CHOPIN W AUSTERII
Recital Grzegorza Prokopczuka – studenta UMFC w klasie prof. Jerzego Sterczyńskiego i laureata konkursów pianistycznych.
CISK, Al. Krakowska 1
wstęp wolny

9 XI
PONIEDZIAŁEK
18:00

GRUPA WSPARCIA DLA RODZICÓW.
Spotkanie dla rodziców dzieci w spektrum autyzmu, z Zespołem Aspergera lub ADHD oraz rodzin w trakcie diagnozy.
Punkt Konsultacyjny, ul. Poniatowskiego 20 (boczne wejście)
wstęp wolny

9 XI
PONIEDZIAŁEK
18:00

WYKŁAD RUTW „ŻYJMY DŁUŻEJ”
Dr Krzysztof Kucharczyk o żywieniu, aktywności fizycznej i śnie jako czynnikach zdrowego starzenia się.
Centrum Kultury Raszyn, Al. Krakowska 29A
studenci RUTW – wstęp wolny; wolni słuchacze – bilety: recepcja CKR, biletyna.pl

11 XI
ŚRODA
10:30

PIKNIK PATRIOTYCZNY
Odezwa „Marszałka Piłsudskiego”, marsz z 20-metrową flagą do Austerii, msza o 11:30, koncerty, grochówka i sajgonki.
Reduta Raszyńska i Austeria, Al. Krakowska 1
wstęp wolny

11 XI
ŚRODA
12:00–15:00

TAJEMNICE PEWNYCH DOKUMENTÓW
gra terenowa w Falentach
Dodatkowo: warsztaty papieru czerpanego, kokardy patriotyczne i kawiarenka Niepodległości.
pawilon ITP-PIB, al. Hrabska 3, Falenty

13 XI
PIĄTEK
17:30

MALUJEMY BRZEGI KSIĄŻEK
Ozdabianie brzegów własnych książek, z gotowymi szablonami. Dla młodzieży 12+ i dorosłych. Prowadzi Julia Woźnicka.
Biblioteka główna, ul. Poniatowskiego 20
zapisy: info@bibliotekaraszyn.pl, 22 720 03 81

13 XI
PIĄTEK
19:00

SPEKTAKL „NIECH ŻYJE POLSKA”
Teatr Radosny o drodze Polaków do niepodległości w latach 1914–1918.
Centrum Kultury Raszyn, Al. Krakowska 29A
wstęp wolny

14 XI
SOBOTA
12:00

„PROFESOR ŚLIWECZKA I WITAMINKI”
Przedstawienie, a po nim miniwarsztaty o cudownej mocy warzyw i owoców.
Świetlica „Świetlik”, ul. Spokojna 23, Rybie
wstęp wolny

14 XI
SOBOTA
16:00

BEZPIECZNY NARCIARZ I SNOWBOARDZISTA
Wykład o doborze i serwisie sprzętu oraz zasadach FIS dla młodzieży i dorosłych, zajęcia ogólnorozwojowe dla dzieci.
CISK, Al. Krakowska 1
wstęp wolny

15 XI
NIEDZIELA
16:00

POPOŁUDNIE Z KALIOPE „SZEPTEM”
Wieczór z tomikiem „Szeptem” Klubu Literackiego Kaliope i muzyką duetu Flutissima & Harp (flet i harfa).
CISK, Al. Krakowska 1
wstęp wolny

15 XI
NIEDZIELA
16:00

KSIĘŻNICZKA MUZALINDA
Bajkowa podróż do Warszawy 1918 roku – Józef Piłsudski, Kasztanka i muzyka Paderewskiego.
CISK II, Al. Krakowska 1
wstęp wolny

20 XI
PIĄTEK
17:00–20:00

WIECZÓR PLANSZÓWKOWY
Gry dla graczy na każdym poziomie – rozgrywki poprowadzi Michał z piastowskiego Przyczółka. Solo, ze znajomymi lub rodziną.
Biblioteka główna, ul. Poniatowskiego 20
wstęp wolny

21 XI
SOBOTA
9:00–13:00

PRACUJĄCA SOBOTA W FILII BIBLIOTEKI
Filia biblioteki otwarta w sobotę.
Filia biblioteki

21 XI
SOBOTA
10:00

PORANEK ZE SZTUKĄ
Świat Zofii Stryjeńskiej, strój opoczyński i wspólne zdobienie wielkoformatowej sukni; jesienne dekoracje do zabrania do domu.
CISK II, Al. Krakowska 1
wstęp wolny

21 XI
SOBOTA
16:00

25. GALA BOKSU OLIMPIJSKIEGO
Gala charytatywna dla Igora Wrzesińskiego z turniejem im. Michała Szczepana: KS Raszyn kontra Reszta Świata, 12 walk i licytacje.
Hala Centrum Sportu Raszyn, ul. Sportowa 30
bilety: biuro KS Raszyn

KS Raszyn kontra Reszta Świata

Wielka Gala Boksu dla Igora

Już **21 listopada o godz. 16.00** odbędzie się wyjątkowa gala boksu, która zapowiada się jako jedno z największych wydarzeń sportowych tego roku w Raszynie!

Tego dnia zawodnicy trenujący na co dzień na raszyńskiej ziemi staną do pojedynków z reprezentantami innych klubów. Turniej pod hasłem **„KS Raszyn kontra Reszta Świata”** dostarczy kibicom wielu sportowych emocji, a swoją obecnością galę uświetnią znakomici goście ze świata sportu i telewizji.

Wydarzeniem wieczoru będzie wyjątkowa walka dwukrotnego mistrza świata w boksie **Krzysztofa Głowackiego** z prezesem KS Raszyn Marcinem Marcinkowskim – wychowankiem klubu, który swoją sportową przygodę rozpoczynał od piłki nożnej pod okiem prezesa Jedynaka, a następnie wyruszył w piłkarską podróż po świecie.

Gala będzie miała przede wszystkim szczególny, charytatywny wymiar. Dochód z przeprowadzonych podczas wydarzenia licytacji oraz sprzedaży cegiełek zostanie przeznaczony na leczenie Igora Wrzesińskiego – chłopca z Raszyna zmagającego się z porażeniem mózgowym, a jednocześnie wielkiego miłośnika boksu.

W biurze KS Raszyn można już nabyć cegiełki:

– **pomarańczową** – 30 zł,

– **zieloną** – 50 zł.

Każda cegiełka to realna pomoc dla Igora i ważny gest solidarności.

Przed nami wieczór pełen emocji, sportowej rywalizacji i pomagania! W programie:

- Licytacje charytatywne na rzecz Igora.
- Bokserskie starcia KS Raszyn kontra Reszta Świata. Walka wieczoru: Marcin Marcinkowski vs Krzysztof Głowacki!
  - Występy rapera z Raszyna.
  - Koncert piosenki bokserskiej.
  - Wiele innych atrakcji!

Zabierzcie rodzinę i znajomych. Wspólnie kibicujemy i pomagamy Igorowi! **Do zobaczenia!**

21 listopada | godz. 16.00
KS Raszyn kontra Reszta Świata
Walczymy dla Igora!

Nie może Was zabraknąć! Przyjdźcie, wspólnie przeżyjmy wielkie sportowe emocje i dołóżmy swoją cegiełkę do walki o zdrowie Igora.

22 XI NIEDZIELA **16:00**

RASZYŃSKI SALON MUZYCZNY

Joanna Sochacka (fortepian) i Anna Komusiński (wiolonczela) w trasie Meksyk – Włochy – Polska; m.in. Nadia Boulanger.
CISK, Al. Krakowska 1
wstęp wolny

22 XI NIEDZIELA **19:00**

WIECZÓR Z TANGIEM ARGENTYŃSKIM

Pokaz tanga, lekcja pierwszych kroków i otwarta zabawa – bez doświadczenia i bez pary.
CISK II, Al. Krakowska 1
wstęp wolny

23 XI PONIEDZIAŁEK **18:00**

GRUPA WSPARCIA DLA RODZICÓW.

Spotkanie dla rodziców dzieci w spektrum autyzmu, z Zespołem Aspergera lub ADHD oraz rodzin w trakcie diagnozy.
Punkt Konsultacyjny, ul. Poniatowskiego 20 (boczne wejście)
wstęp wolny

24 XI WTOREK **19:00**

ROZMOWY W KRĘGU MĘŻCZYZN

Spotkanie w atmosferze zaufania i szacunku, bez ocen, by w gronie mężczyzn poruszyć ważne tematy.
CISK II, Al. Krakowska 1
zapisy: arch.r.szewczyk@gmail.com

26 XI CZWARTEK **18:00**

TRADYCJE INDII

Indyjskie tańce, warsztaty dla dzieci i dorosłych, muzyka na żywo i potańcówka; we współpracy ze Stowarzyszeniem Kerala w Polsce.
CISK II, Al. Krakowska 1
wstęp wolny

27 XI PIĄTEK **17:30**

CZYTAJ I BUDUJ: WARSZTATY Z LEGO

Warsztaty czytelniczo-budownicze wokół baśni dla dzieci 7–12 lat z opiekunem. Prowadzi Paweł Dobrzelecki.
Biblioteka główna, ul. Poniatowskiego 20
zapisy: info@bibliotekaraszyn.pl, 22 720 03 81 (wiek dziecka i telefon rodzica)

27 XI PIĄTEK **18:00**

KRĄG KOBIET

Techniki relaksacyjne i międzypokoleniowa wymiana doświadczeń. Prowadzi Katarzyna Jakóbik.
CISK II, Al. Krakowska 1
zapisy: strefazajec.pl

29 XI NIEDZIELA **10:00**

ANDRZEJKOWY TURNIEJ SZACHOWY

Turniej pełen szachowych emocji i strategicznych pojedynków na Andrzejki.
CISK II, Al. Krakowska 1
wstęp wolny, zapisy: chessarbiter.com

29 XI NIEDZIELA **11:00 i 13:00**

„BAJKA O NIE CAŁKIEM BRZYDKIM KACZĄTKU”

Spektakl z teatrem lalek i piosenkami na żywo – o akceptacji, empatii i odwadze bycia sobą.
Centrum Kultury Raszyn, Al. Krakowska 29A
bilety: biletyna.pl, 20 zł

30 XI PONIEDZIAŁEK **18:00**

WYKŁAD RUTW „TAJEMNICE DAWNYCH PIOSENEK”

Krzysztof Szewczyk o kulisach powstania znanych utworów minionych lat.
Centrum Kultury Raszyn, Al. Krakowska 29A
wolni słuchacze – bilety: recepcja CKR, biletyna.pl, 20 zł

Raszyn błysnął na Mazowszu

Dożynki Województwa Mazowieckiego i Archidiecezji Warszawskiej, które 30 sierpnia odbyły się w Raszynie, były wydarzeniem niezwykłym, o skali, jakiej nasza gmina jeszcze nie doświadczyła. Korowód, msza w parku, konkurs wieńców, 90 stoisk, koncerty do późnego wieczora i tysiące gości z całego Mazowsza. Za tą jedną niedzielą stały miesiące pracy. Marszałek Adam Struzik podziękował już wszystkim, którzy to święto przygotowali, a ja chcę ze swojej strony do tych podziękowań dołączyć. Dziękuję zespołowi Centrum Kultury Raszyn, pracownikom Centrum Sportu Raszyn i urzędu gminy, strażakom ochotnikom, kołom gospodyń wiejskich i wolontariuszom. Nikt z Was nie szczędził sił, żeby ten dzień zakończył się sukcesem, i tak się stało.

Po świętowaniu wracamy do spraw, które wymagają od nas cierpliwości. Pierwszą jest Aleja Hrabska. Po każdym silniejszym wietrze widać, że z drzewami jest źle, ale dopiero teraz wiemy, jak bardzo. Inwentaryzacja zlecona przez powiat objęła 324 drzewa; 81 z nich dendrolodzy uznali za odchodzące albo nadające się do wycięcia, a 12 za wymagające pilnego usunięcia. Główną przyczyną są korzenie uszkodzone lata temu przy pracach drogowych. Eksperci przygotowali plan ratunkowy rozpisany na dziesięciolecia, bo żadne młode drzewo nie zastąpi od razu stuletniego jesionu. Najpilniejsze jest bezpieczeństwo i na to szukamy pieniędzy jeszcze w tym roku, a o całym planie i o tym, dlaczego los alei zależy od ronda przy Alei Krakowskiej, piszemy na s. 24.

Coraz więcej lokalnych firm staje się partnerem Karty Mieszkańca Gminy Raszyn. Dołączają: gabinety i poradnie, kluby sportowe, fotografowie, kwiaciarnie, warsztaty, biura rachunkowe. Pełną listę partnerów i ich ofert znajdą Państwo na stronie karta.raszyn.pl. Kto karty jeszcze nie ma, niech ją wyrobi, a kto prowadzi firmę, niech rozważy, czy nie dołączyć do partnerów.

Wreszcie Słomin. Sześćset lat temu, w 1426 r., pisarz „Metryki Koronnej" zanotował, że Słomino graniczy z Mrokowem. Od tego zapisu zaczyna się historia wsi, która przeżyła szwedzki pożar, uwłaszczenie, niemieckie fałszywe lotnisko i dzień 6 sierpnia 1944 r., do dziś nazywany Cudem w Słominie. Opowiadamy ją na s. 8. Zapraszam do lektury.

Bogumiła Stępińska-Gniadek
Wójt Gminy Raszyn

Pełnomocnik ds. integracji międzykulturowej

Dr Patrycja Kozieł-Nyström, pełnomocnik wójt ds. integracji międzykulturowej, przyjmuje interesantów w środy w godz. 17:00–18:00 w sali multimedialnej Austerii, po wcześniejszym umówieniu przez e-mail pkoziel-nystrom@raszyn.pl.

Orlęta Raszyn drugie w turnieju o Puchar Wójta

Siatkarki GKS Orlęta Raszyn zajęły drugie miejsce w V Ogólnopolskim Turnieju o Puchar Wójta Gminy Raszyn. Po wygraniu grupy pokonały zespół z Kobyłki, a w finale uległy AZS AWF Warszawa. Trzecie miejsce zajęła Easy Wrap Volley Kobyłka. Najlepszą zawodniczką Orląt wybrano Darię Kubiś, a MVP turnieju została Matylda Kusio z AZS AWF. Medale i puchary wręczyła zastępczyni wójta Aneta Wrotna.

Nasi strażacy najlepsi w powiecie

12 września w Powiatowych Zawodach Sportowo-Pożarniczych, w których wzięło udział 10 z 11 jednostek OSP z powiatu, drużyny męska i żeńska OSP Raszyn zajęły pierwsze miejsca. Drugie miejsce wywalczyła męska drużyna OSP Falenty. Urząd reprezentowała sekretarz Monika Kozłowska.

Przedszkolaki poćwiczą z KS Raszyn

14 września wójt Gminy Raszyn Bogumiła Stępińska-Gniadek i prezes zarządu Klubu Sportowego Raszyn Marcin Marcinkowski podpisali umowę, dzięki której dzieci z publicznych przedszkoli na terenie gminy będą mogły uczestniczyć w bezpłatnych, cyklicznych zajęciach sportowo-ruchowych. KS Raszyn poprowadzi zajęcia nieodpłatnie.

Kurier Raszyński nr 172/173 (8-9/2026) • **Nakład:** 9 000 egz. • **Wydawca:** Gmina Raszyn • **Adres:** ul. Szkolna 2a, 05-090 Raszyn • **Tel.** 22 701 77 02
E-mail: kurier@raszyn.pl • **Redaktor naczelny:** Marcin Bójko • **Korekta:** Agnieszka Just, Izabela Smug
Druk: Wydawnictwo „Triada" Wojciech Wicher, ul. Sielecka 61, 42-500 Będzin 38B

Dożynki w Raszynie

W niedzielę 30 sierpnia 2026 r. Raszyn był gospodarzem ogromnej i prestiżowej imprezy, jaką były Dożynki Województwa Mazowieckiego i Archidiecezji Warszawskiej. Do Parku im. Magdaleny Abakanowicz i na teren Centrum Sportu Raszyn zjechały delegacje z całego regionu. Był korowód, msza, konkurs wieńców, 90 stoisk i koncerty. Dla Mazowsza, na którym działa ponad 208 tys. gospodarstw rolnych, dożynki są podsumowaniem całorocznej pracy rolników.

Organizatorem wydarzenia był Samorząd Województwa Mazowieckiego, a współorganizatorami Archidiecezja Warszawska, Powiat Pruszkowski, Gmina Raszyn, Centrum Kultury Raszyn i Państwowy Zespół Ludowy Pieśni i Tańca „Mazowsze". Ze strony gminy przygotowania prowadziło Centrum Kultury z dyrektorem Krystianem

Durmą. Zaangażowali się w nie także pracownicy urzędu gminy i Centrum Sportu, strażacy ochotnicy, koła gospodyń wiejskich i wolontariusze. Prace rozpoczęły się jeszcze przed wakacjami.

– Jesteśmy gminą blisko wielkiej aglomeracji, ale jednocześnie mocno zakorzenioną w rolniczych tradycjach – mówiła przed dożynkami wójt Bogumiła Stępińska-Gniadek. Do uroczystości przygotowywali się również mieszkańcy. W Jaworowej miejscowe koło gospodyń wiejskich wykonało wieniec dożynkowy, a przy drodze stanął witacz z efektowną figurą kury. Wieniec powstawał ręcznie, kłos po kłosie, a pierwszy witacz pojawił się 26 sierpnia.

W niedzielny poranek delegacje uformowały korowód, który o 10:30 przeszedł ulicami Raszyna. Następnie o 11:00 w parku rozpoczęła się msza dziękczynna pod przewodnictwem metropolity warszawskiego abp. Adriana Galbasa. Oprawę muzyczną przygotował zespół EFFATHA z parafii św. Szczepana. Po poświęceniu wieńców i chleba wypieczonego z tegorocznych zbiorów odbył się tradycyjny obrzęd dzielenia się chlebem. Święto oficjalnie otworzyli wójt Bogumiła Stępińska-Gniadek i starosta pruszkowski Adrian Ejssymont. Wśród gości znaleźli się m.in. minister rolnictwa Stefan Krajewski, marszałek Mazowsza Adam Struzik, przedstawiciele władz województwa, parlamentarzyści i samorządowcy.

Jednym z najważniejszych punktów programu był konkurs na najładniejszy wieniec dożynkowy. Komisja oceniała estetykę, kompozycję, kolorystykę i wykorzystanie naturalnych materiałów. Wyróżniono siedem wieńców, a tytuł najładniejszego w stylu tradycyjnym zdobyło KGW Kostrzynianki z powiatu białobrzeskiego. Każda

grupa wieńcowa otrzymała pamiątkową statuetkę. Ceremoniał dożynkowy przedstawiły zespoły Centrum Kultury Raszyn: Barwy Jesieni, Seniorki i Rybianie. Wręczono również nagrody w konkursie promującym działalność kół gospodyń wiejskich.

Od wczesnego popołudnia park zamienił się w miasteczko dożynkowe z 90 stoiskami. Koła gospodyń wiejskich częstowały regionalnymi potrawami, twórcy prezentowali rękodzieło, a instytucje przygotowały ekspozycje i warsztaty. Na dzieci czekały dmuchane zamki, zajęcia i strefa ze zwierzętami. Gmina Raszyn prowadziła stoiska promocyjne i ekologiczne, gdzie można było m.in. wykonać bombę nasienną, sprawdzić rower wytwarzający prąd czy skorzystać z bezpłatnej spirometrii. OSP Raszyn serwowała strażacką grochówkę i pokazywała zabytkowy wóz bojowy, a społeczność wietnamska zaprezentowała własne przysmaki.

Na scenie przy Centrum Sportu wystąpili „Pruszkowiacy", artyści wietnamscy, w tym wykonawcy teatru tradycyjnego, oraz młodzi muzycy związani z gminą: zespół ASAP i raper KAARIK. Wieczorem publiczność obejrzała koncert zespołu „Mazowsze", a następnie Natalii Nykiel. Finał należał do Tribbsa, którego występowi towarzyszyły światła, ogień, dym i konfetti. Pod sceną było tłoczno do końca.

Przedstawiciele instytucji i służb, które przygotowały wydarzenie, spotkali się ponownie 22 września w Austerii. Marszałek Adam Struzik podziękował pracownikom, strażakom, wolontariuszom, kołom gospodyń wiejskich i partnerom. Za jedną dożynkową niedzielą stały miesiące wspólnej pracy.

mbk

Palenie liści to wykroczenie

Jesienne porządki w ogrodzie nie są powodem do rozpalania ogniska. Gmina Raszyn przypomina, że nie wolno spalać gałęzi, liści, trawy ani innych pozostałości roślinnych – również na własnej posesji. Odpady biodegradowalne można odstawić w ramach selektywnej zbiórki odpadów, oddać do PSZOK-u albo kompostować. To jedyne legalne sposoby ich zagospodarowania. Spalanie odpadów jest wykroczeniem, za które grozi mandat lub grzywna.

Zaszczep pupila

Gmina Raszyn przypomina właścicielom psów, że szczepienie przeciwko wściekliźnie jest obowiązkowe. Wścieklizna to groźna, śmiertelna choroba wirusowa, niebezpieczna zarówno dla zwierząt, jak i dla ludzi.

Sprostowanie

W poprzednim wydaniu „Kuriera Raszyńskiego", w artykule o funduszach sołeckich, wśród przykładów działań, które można finansować z funduszu sołeckiego, wymieniłem działalność klubów seniora i kół gospodyń wiejskich. Tej działalności nie można jednak finansować z funduszu sołeckiego, ponieważ nie należy ona do zadań własnych gminy. Czytelników, których wprowadziłem w błąd, serdecznie przepraszam.

Marcin Bójko

Pasowanie na pierwszaka

W październiku we wszystkich trzech szkołach podstawowych gminy Raszyn odbyły się uroczystości pasowania uczniów klas pierwszych.

W szkole w Raszynie gospodarzem był dyrektor Andrzej Niedbała, a pierwszoklasistom towarzyszyła wójt Bogumiła Stępińska-Gniadek. Wśród gości znaleźli się wiceprzewodniczący rady gminy Krzysztof Będkowski, dyrektor Centrum Sportu Ewa Urbańska, ks. prałat Zdzisław Karaś i prezes Banku Spółdzielczego Anna Renata Nowakowska. Upominki dla dzieci przygotowały urząd gminy, Bank Spółdzielczy i Stowarzyszenie Wietnamczyków w Raszynie.

W Sękocinie uroczystość prowadziła dyrektor Ewa Karasek, również z udziałem wójt; Rada Rodziców wręczyła dzieciom encyklopedie, a urząd gminy upominki. W Ładach gospodynią była dyrektor Irena Uszyńska, a wójt reprezentowała Magdalena Kopeć z Referatu Oświaty. Także tu dzieci dostały od urzędu pamiątkowe upominki.

Nagrody wójta dla nauczycieli: W piątek, 23 października, z okazji Dnia Edukacji Narodowej, gmina podziękowała nauczycielom, dyrektorom szkół i przedszkoli oraz pracownikom Referatu Oświaty i Spraw Społecznych. Wójt Bogumiła Stępińska-Gniadek i radny Piotr Jankowski, członek Komisji Oświaty, Kultury i Spraw Obywatelskich, wręczyli dyplomy i kwiaty laureatom Nagród Wójta Gminy Raszyn. Nagrody trafiły w sumie do 34 osób z trzech szkół i sześciu przedszkoli prowadzonych przez gminę Raszyn.

Wystawa w pałacu

Od lat częścią Eko Pikniku w Falentach są niezwykłe wydarzenia kulturalne. Pamiętamy wzruszające plenerowe spektakle teatralne, balet inspirowany sztuką Magdaleny Abakanowicz, koncert Adama Struga oraz wjazd orszaku króla Jana III Sobieskiego w rocznicę wymarszu z Falent pod Wiedeń. W tym roku takim wydarzeniem stała się wystawa zorganizowana przez SKOF we współpracy z Muzeum Warszawy i Instytutem w Falentach.

Osoby zainteresowane lokalną historią, ściśle związaną z pałacem w Falentach, miały dwa powody, by obejrzeć ekspozycję.

Pierwszy to możliwość wejścia do niedostępnych od lat wnętrz naszego pięknego zabytku, zobaczenia historycznych schodów, sali królewskiej, zachowanych detali architektonicznych i elementów wyposażenia, takich jak bardzo ładny piec kaflowy.

Drugi to sama wystawa pt. „Powrót do Falent rodziny Ferguson-Tepper", złożona z zachowanych cudem portretów rodziny właścicieli Falent. Niezwykłą atmosferę wydarzenia stworzył przewodnik Piotr Tepper Starszy, w którego rolę wcielił się Wojciech Rogowski, kurator wystawy. Dzięki niemu zwiedzający mogli bliżej poznać losy rodu Tepperów. Gratuluję pomysłu i starannego wykonania. Niech pałac wróci do nas!

Małgorzata Grudzińska, Sękocin Stary

Wywieś flagę dla Niepodległej

Zachęcamy do wywieszenia przed 11 listopada flagi państwowej na budynku, w którym Państwo mieszkają, aby godnie uczcić Święto Niepodległości.

Święto narodowe to wyśmienita okazja do przypomnienia, że również osoby prywatne obowiązuje niepisana etykieta flagowa.

Opiera się ona na prostej zasadzie: jeśli decydujemy się wywiesić flagę, powinniśmy zadbać o jej wygląd i sposób prezentowania. Nie trzeba znać wszystkich reguł protokołu dyplomatycznego, aby poprawnie wyeksponować biało-czerwoną flagę na własnym domu.

Przede wszystkim powinna być czysta, zadbana i mieć wyraźne kolory. Nie powinna być postrzępiona, podarta, mocno wypłowiała ani pomięta. Trzeba również zadbać o jej prawidłowe zamocowanie. Powinna swobodnie powiewać, nie dotykając ziemi, chodnika czy powierzchni wody. Warto też wiedzieć, że polska flaga państwowa ma ściśle określony wygląd. Składa się z dwóch poziomych pasów jednakowej szerokości: białego u góry i czerwonego u dołu. Jej proporcje wynoszą 5:8. Nie powinno się też umieszczać na niej napisów, rysunków ani dodatkowych symboli. Istnieją dwa ustawowe wzory: zwykła biało-czerwona oraz biało-czerwona z godłem umieszczonym na białym pasie.

Na prywatnych domach i balkonach powinna być wywieszana zwykła flaga bez godła. Drugiego wzoru używają między innymi polskie przedstawicielstwa dyplomatyczne i konsularne za granicą, cywilne lotniska oraz statki morskie jako bandery, więc chyba żaden dom w Raszynie nie należy do tego katalogu.

mbk

Słomin. Wieś po jedno

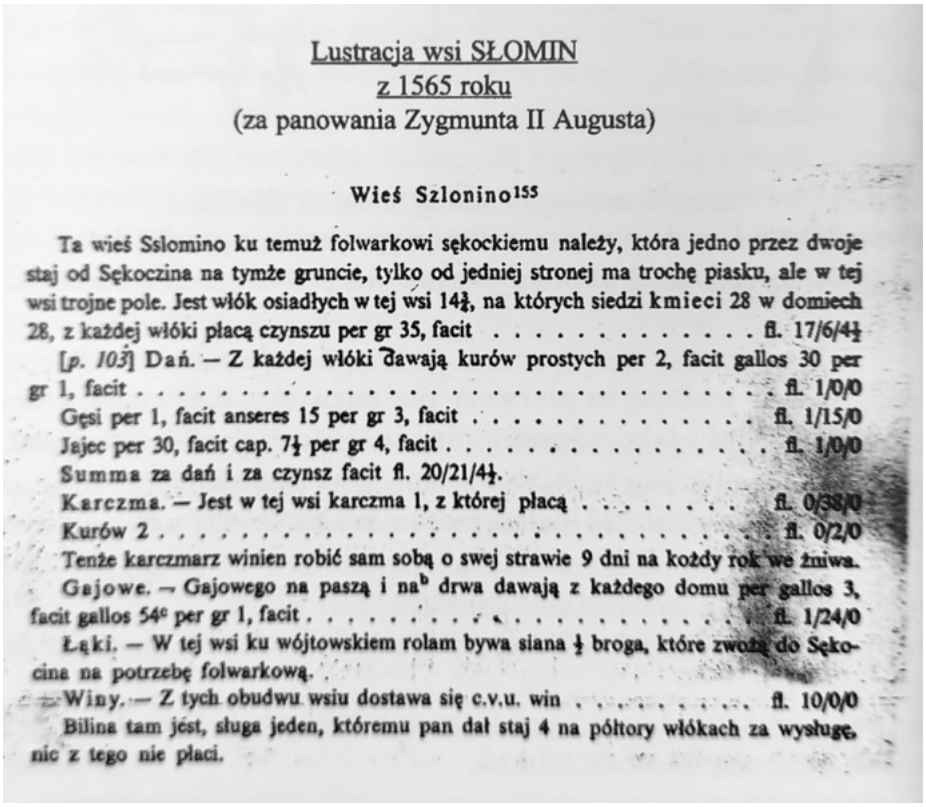
Sześćset lat temu, w 1426 r., pisarz „Metryki Koronnej” zanotował, że Słomino graniczy z Mrokowem. Nazwa pojawiła się w księgach już pięć lat wcześniej, w 1421 r., i to w trzech wariantach: Slomino, Slonyno, Slomyno. Kancelaria dopiero uczyła się nazw mazowieckich wsi. Przez następne półtora wieku Słomin pojawiał się w dokumentach głównie jako punkt wyznaczający cudze granice. W 1468 r. bór ciągnął się od Ładów po Gołków i Słomino, a w 1498 r. ktoś wycinał sosny na opał w słomińskich dobrach.

Na porządny opis wieś czekała do 1565 r., kiedy przybyli tu lustratorzy króla Zygmunta Augusta, z piórem i rejestrem. Gdyby wtedy ktoś stanął na skraju wsi i policzył dymy unoszące się z kominów, naliczyłby 28. Tyle domów kmiecych trafiło do rejestru. Wieś Slomino leżała o dwoje staj od folwarku w Sękocinie, miała trojne pole, z jednej strony nieco piaszczystej ziemi i karczmę, której właściciel odrabiał dziewięć dni pańszczyzny podczas żniw. Z każdej włóki szło do dworu 35 groszy, dwie kury, gęś i 30 jaj. Własnego lasu wieś nie miała.

Król pozwolił chłopom rąbać drewno w puszczy piaseckiej, ale starosta piasecki miał własne zdanie i do lasu ich nie wpuszczał.

Lustratorzy zapisali skargę: poddani „cierzpią krzywdę i szkodę niemałą”. Starosta skargi nie przeczytał albo przeczytał i wzruszył ramionami. Potem było gorzej. W 1650 r. z 14 włók obsiewano zaledwie jedną, reszta leżała odłogiem. Dziesięć lat później lustratorzy zmieścili los wsi w jednym zdaniu: Sękocin i Słomin zostały niemal doszczętnie spalone przez Szwedów.

Odbudowa trwała pokolenia. W 1827 r. stało tu 13 domów, a w 1844 r. inwentarz dóbr Falenty wymieniał dziewięć chałup

Lustracja wsi SŁOMIN
z 1565 roku
(za panowania Zygmunta II Augusta)

Wieś Szlonino[155]

Ta wieś Sslomino ku temuż folwarkowi sękockiemu należy, która jedno przez dwoje staj od Sękoczina na tymże gruncie, tylko od jedniej stronej ma trochę piasku, ale w tej wsi trojne pole. Jest włók osiadłych w tej wsi 14½, na których siedzi kmieci 28 w domiech 28, z każdej włóki płacą czynszu per gr 35, facit . . . . . fl. 17/6/4½

[*p. 103*] Dań. — Z każdej włóki dawają kurów prostych per 2, facit gallos 30 per gr 1, facit . . . . . fl. 1/0/0

Gęsi per 1, facit anseres 15 per gr 3, facit . . . . . fl. 1/15/0

Jajec per 30, facit cap. 7½ per gr 4, facit . . . . . fl. 1/0/0

Summa za dań i za czynsz facit fl. 20/21/4½.

Karczma. — Jest w tej wsi karczma 1, z której płacą . . . . . fl. 0/38/0

Kurów 2 . . . . . fl. 0/2/0

Tenże karczmarz winien robić sam sobą o swej strawie 9 dni na kożdy rok we żniwa.

Gajowe. — Gajowego na paszą i na[b] drwa dawają z każdego domu per gallos 3, facit gallos 54[c] per gr 1, facit . . . . . fl. 1/24/0

Łąki. — W tej wsi ku wójtowskiem rolam bywa siana ½ broga, które zwożą do Sękocina na potrzebę folwarkową.

Winy. — Z tych obudwu wsiu dostawa się c.v.u. win . . . . . fl. 10/0/0

Bilina tam jest, sługa jeden, któremu pan dał staj 4 na półtory włókach za wysługę, nic z tego nie płaci.

Jedna ze stron spisu – najstarszej lustracji dóbr królewskich.

ze stodołami i oborami. Mapa z tamtych lat pokazuje przy zjeździe z traktu krakowskiego pocztę i karczmę, a pod lasem drugą karczmę, na wszelki wypadek. W grudniu 1867 r. Przeździeccy, właściciele Falent, uwłaszczyli chłopów. Mieszkańcy Słomina otrzymali też łąkę pod lasem, przeznaczoną do wspólnego wypasu krów.

Krowy odeszły, łąka została – dziś rosną na niej pomidory działkowiczów.

Mapa z lat 30. XX w. zdradza osobliwość, którą widać do dziś. Niemal wszystkie domy stały po prawej stronie ulicy, która obecnie nosi nazwę 6 Sierpnia. Po lewej mieszkali tylko Wesołowscy i Witkowscy. Komisarze spisowi w 1921 r. naliczyli 15 budynków i 126 mieszkańców, w tym 70 kobiet. Między domami biło źródełko, z którego wypływała bezimienna rzeczka, płynąca na zachód, ku Utracie. Aż do 1937 r., kiedy w lesie wytyczono skrzyżowanie z nową drogą do Magdalenki, z okolicy do Piaseczna jeździło się właśnie przez Słomin, starą, piaszczystą drogą od szosy krakowskiej.

Za każdą stodołą stał kierat: koń chodził w kółko, napędzając młockarnię albo sieczkarnię. Zboże cięła żniwiarka, ale sierp wciąż był w użyciu, a po żniwach dzieci biegały po ściernisku i zbierały kłosy dla kur. Na jednym ze starych zdjęć Józef Makowski odpoczywa podczas orki pod słupem, a obok siedzą jego dwie małe córki. Jest rok 1937.

Dwa lata później ktoś przyniesie mu na pole wezwanie do wojska.

Wojna przyszła na pola. Za wsią, w stronę Janczewic, Niemcy urządzili ogrodzony teren z bramą, wartownią i wałem ziemnym. Nocą wszystko było oświetlone jak jarmark. Stały tam samoloty. Drewniane, pomalowane na zielono.

Fałszywe lotnisko miało udawać Okęcie i zmylić załogi alianckich

ej stronie drogi

bombowców. Mieszkańcy trzymali się od niego z daleka, „bo Niemcy strzelali”, jak wspominał Wacław Królikowski. Po przejściu frontu Stanisław Hinderer rozbierał te samoloty na deski.

Nazwa ulicy 6 Sierpnia przypomina o innym dniu, najważniejszym w historii wsi. To 6 sierpnia 1944 r. Niemcy spędzili mieszkańców pod figurę. Zofia Sosnowska miała 20 lat, Jadwiga Ostrowska – 12. Jadwigę pędzono razem z siostrą. Młodzi mężczyźni szli z rękami uniesionymi wysoko w górę. W stodole Dubieleckich rewidowano ich jednego po drugim, a przy figurze stały już karabiny maszynowe o długich lufach. Patrole przeszukiwały dom po domu, piwnicę po piwnicy.

U Makowskich tłoczyli się uciekinierzy z Warszawy i krewni, wśród nich dwaj młodzi powstańcy z Pruszkowa, Antek i Edek Buszyńscy. Na stole leżała czyjaś teczka, do której nikt nie zdążył zajrzeć. Gdyby Niemcy znaleźli choć jeden pistolet, rozstrzelaliby wszystkich i spalili wieś. Nie znaleźli. Dlaczego odstąpili od swoich zamiarów, nie wyjaśnia żadne źródło. Mieszkańcy nazwali ten dzień Cudem w Słominie i co roku 6 sierpnia zbierają się na mszy odprawianej na pamiątkę tamtych wydarzeń.

Wojna i tak zabrała Słominowi ludzi. Józef Makowski nie wrócił z kampanii wrześniowej. Wincenty Witkowski zginął w Wolicy 11 listopada 1944 r. Nazwiska obu widnieją dziś na tablicy w kościele w Pęcicach.

Zofia Sosnowska wraz z bratem Kazimierzem działała w konspiracji. Dyplom od koła żołnierzy AK obwodu „Obroża” zachowała do dziś.

Kolumna radzieckich czołgów przejechała przez Słomin 17 stycznia 1945 r. Skręciła z szosy, minęła figurę i nie zatrzymała się. Zostawiła po sobie tylko drogę ubitą gąsienicami.

Powojenny Raszyn zaczął się od Słomina. Pierwszym wójtem i przewodniczącym Gminnej Rady Narodowej został Józef Królikowski, rocznik 1905, przedwojenny spółdzielca i żołnierz Batalionów Chłopskich. Przez wiele lat prowadził potem kółko rolnicze na końcu wsi, pod lasem. Kółka rolnicze dostawały państwowe maszyny w pierwszej kolejności, więc korzystali z nich wszyscy w okolicy, nawet pracownicy leśnictwa.

Prąd przyszedł do Słomina okrężną drogą. Po wojnie władze instalowały w domach „kołchoźniki” – głośniki, przez które nadawano tylko jeden program radiowy, mocno propagandowy. Ktoś we wsi wpadł na pomysł, żeby słupy sieci radiowej podwyższyć o trzy metry i poprowadzić po nich przewody elektryczne. Elektrownia w Pruszkowie włączyła 30 listopada 1948 r. o godz. 17:50 linię zbudowaną „staraniem miejscowości Słomin i Sękocin Stary”.

W komitecie elektryfikacji zasiadali dwaj Królikowscy, kierownik szkoły Bolesław Badaczewski i sołtys Bolesław Makowski. Tego samego dnia do szkoły pod lasem, przeniesionej tam w 1944 r., przywieziono radio „Aga”. Słomin usłyszał świat.

Na zdjęciu z chrzcin, wykonanym około 1965 r., widać jeszcze ostatnie gospodarstwo pod lasem, należące do Makowskich, ze stodołą krytą strzechą. Dziś nie ma po nim śladu, a na dawnych polach Słomina rośnie osiedle „Sosnowa Dolina”. Figura została.

Słomin 1965 r. Ostatnie pod lasem, nieistniejące dziś gospodarstwo Makowskich z charakterystyczną stodołą krytą strzechą.

Fałszywe lotnisko w Słominie – wybudowane podczas okupacji, miało udawać Okęcie.

Opracowane na podstawie: „Zarys dziejów wsi Sękocin, Słomin i Laszczki” (seria „Nasza mała ojczyzna”) i zawartych tam relacji mieszkańców oraz hasła „Słomino” w „Słowniku historyczno-geograficznym ziemi warszawskiej w średniowieczu”. Szczególne podziękowania kieruję do pani Grażyny Gałązki za udostępnienie materiałów historycznych.

Marcin Bójko

Jedna karta, wiele korzyści

Partnerzy Karty Mieszkańca Gminy Raszyn

Karta Mieszkańca Gminy Raszyn to nie tylko sposób na korzystanie z dodatkowych korzyści, ale również okazja do poznawania nowych miejsc, usług i ofert przygotowanych specjalnie dla mieszkańców. Do programu dołącza coraz więcej partnerów, którzy przygotowali specjalne oferty dla posiadaczy karty.

ZDROWIE, TERAPIA I ROZWÓJ DZIECI

Wśród partnerów programu znalazły się miejsca, które wspierają zdrowie, rozwój i dobre samopoczucie.

Aleksandra Zubrzycka oferuje usługi fizjoterapeutyczne, w tym terapię uroginekologiczną i proktologiczną dla kobiet i mężczyzn. Zajmuje się również rehabilitacją osób zmagających się z dolegliwościami kręgosłupa i stawów, urazami czy problemami po zabiegach operacyjnych. Terapia dobierana jest indywidualnie do potrzeb pacjenta.

Przestrzeń Terapii w Raszynie to gabinet wspierający rodziców i dzieci, specjalizujący się w rozwoju najmłodszych – od urodzenia do 10. roku życia. To miejsce, w którym liczą się indywidualne podejście, poczucie bezpieczeństwa oraz wsparcie dopasowane do potrzeb dziecka i jego rodziny.

Z kolei **Oaza Geniusza** w Ładach to poradnia psychologiczno-pedagogiczna, do której można zwrócić się po wsparcie związane z rozwojem i edukacją.

Dzięki obecności tych partnerów mieszkańcy mogą łatwiej poznać ofertę specjalistów zajmujących się zdrowiem i rozwojem dzieci oraz dorosłych.

SPORT I AKTYWNE SPĘDZANIE CZASU

Program Karty Mieszkańca to też propozycje dla osób, które lubią ruch, aktywny wypoczynek i rozwijanie sportowych pasji.

Kocham Skakać to przestrzeń pełna trampolin i ruchowej zabawy, która może być pomysłem na aktywne spędzenie czasu z rodziną lub znajomymi. Oferta skierowana jest do osób szukających rozrywki połączonej z aktywnością fizyczną.

Miłośnicy koni mogą z kolei skorzystać z oferty **Akademii Jeździeckiej Dawidy**. Ośrodek prowadzi jazdy rekreacyjne i sportowe, treningi oraz zajęcia dla początkujących. Najmłodsi mogą poznawać świat jeździectwa dzięki szkółce **„Akademia Kucania”**, a oferta obejmuje także spacery na kucykach, warsztaty i wydarzenia okolicznościowe.

W programie uczestniczą również kluby sportowe: **KS Raszyn**, **KS Braciak Raszyn** oraz **UKS Orlęta Raszyn**. To propozycje dla osób zainteresowanych rozwijaniem umiejętności sportowych, regularnymi treningami i aktywnością w ramach lokalnych klubów. Warto zapoznać się z ich ofertą, szczególnie jeśli szukamy zajęć dla dzieci i młodzieży lub chcemy wspierać sportowe zainteresowania całej rodziny.

FOTOGRAFIA – WAŻNE CHWILE NA DŁUŻEJ

Wśród partnerów znalazły się również firmy, które pomagają zachować wspomnienia z ważnych momentów życia.

Niezapominajka Fotografia oferuje zdjęcia do dokumentów, sesje fotograficzne oraz fotografię okolicznościową. Szczególne miejsce w działalności firmy zajmuje fotografia szkolna i przedszkolna, dzięki której można zachować pamiątki z uroczystości, wydarzeń i codziennych chwil z życia dzieci.

Lipski Photography specjalizuje się w fotografii ślubnej, rodzinnej, portretowej, okolicznościowej i komercyjnej. To propozycja dla osób planujących uwiecznić ważne wydarzenia, takie jak ślub, chrzest czy komunia, a także dla tych, którzy chcą stworzyć wyjątkową pamiątkę w postaci sesji rodzinnej lub okazjonalnej. W pracy fotografa istotne są naturalne emocje, autentyczność i indywidualne podejście do każdej sesji.

URODA, PIELĘGNACJA I TROSKA O ZWIERZĘTA

Dla osób, które chcą zadbać o siebie, partnerem programu jest **Pracownia Piękna Moniki Kostany**. Salon oferuje usługi manicure i pedicure, a także zabiegi pielęgnacyjne dłoni i stóp. To miejsce, w którym można zadbać o wygląd paznokci, pielęgnację oraz chwilę relaksu.

W programie uczestniczy także salon **Merdam**, oferujący usługi pielęgnacyjne dla zwierząt. To propozycja dla właścicieli czworonożnych pupili, którzy chcą zadbać o ich wygląd i komfort, korzystając z usług związanych z pielęgnacją sierści.

SMAKI I PRODUKTY NA CO DZIEŃ

Wśród partnerów znalazła się również marka **Johny Catch**, która łączy rodzinną tradycję sadowniczą z pomysłami na odkrywanie naturalnych smaków

owoców i warzyw. W jej ofercie można znaleźć owoce liofilizowane, między innymi truskawki, maliny, borówki, wiśnie i mango, a także owoce w czekoladzie. Asortyment obejmuje również wybrane produkty BIO, warzywa, zioła, matchę, herbaty, mieszanki roślinne i zestawy produktowe. Zakupy można zrobić za pośrednictwem sklepu internetowego.

To propozycja dla osób, które lubią poznawać nowe smaki, szukają pomysłów na przekąski lub chcą urozmaicić codzienne posiłki.

KSIĘGOWOŚĆ, FINANSE I WSPARCIE DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

Inny rodzaj usług oferuje **PG Capital Group**. Firma wspiera przedsiębiorców w sprawach związanych z finansami i prowadzeniem działalności gospodarczej. W jej ofercie znajdują się między innymi pełna księgowość, obsługa księgowa jednoosobowych działalności gospodarczych i spółek, doradztwo podatkowe oraz pomoc przy zakładaniu spółek.

PG Capital Group zajmuje się także doradztwem finansowym i analizą biznesową, a także zagadnieniami związanymi z kadrami i płacami. To partner, którego oferta może zainteresować zarówno osoby prowadzące już własną firmę, jak i tych, którzy planują dopiero rozpocząć działalność gospodarczą.

KWIATY NA WYJĄTKOWE OKAZJE

Kwiaciarnia Dawidy przygotowuje kompozycje kwiatowe na różne okazje. W ofercie znajdują się bukiety okolicznościowe, a także wieńce i wiązanki pogrzebowe. To miejsce, w którym można poszukać kwiatów na uroczystości rodzinne, jubileusze i inne ważne wydarzenia, jak również kompozycji pozwalających wyrazić pamięć i szacunek.

ŚRODKI CZYSTOŚCI I PRODUKTY HIGIENICZNE

SOKO International to firma z siedzibą w Raszynie, która od wielu lat zajmuje się dostarczaniem profesjonalnych środków czystości, produktów higienicznych i wyposażenia łazienek. W ofercie znajdują się m.in. preparaty do czyszczenia i dezynfekcji, środki do mycia rąk, mydła, kremy oraz produkty do pielęgnacji podłóg i różnych powierzchni.

Firma oferuje także ręczniki papierowe, papier toaletowy, dozowniki i akcesoria higieniczne. Jej asortyment obejmuje rozwiązania zarówno dla klientów indywidualnych, jak i dla firm oraz instytucji.

DOM I OGRZEWANIE – FACHOWA OBSŁUGA URZĄDZEŃ

O komfort i sprawne działanie instalacji grzewczych pomaga zadbać **Termo Guard,** firma specjalizująca się w serwisie kotłów gazowych. Zakres usług obejmuje między innymi przeglądy okresowe, analizę spalin, regulację parametrów pracy urządzeń, usuwanie usterek oraz kontrolę szczelności instalacji gazowej.

Regularna kontrola urządzeń grzewczych jest ważnym elementem dbania o bezpieczeństwo i prawidłowe funkcjonowanie domowego systemu ogrzewania. Oferta partnera może zainteresować osoby, które chcą zadbać o stan techniczny kotła i jego odpowiednią konserwację.

MOTORYZACJA, SPRZĘT I USŁUGI TECHNICZNE

Wśród partnerów Karty Mieszkańca Gminy Raszyn znajdują się również firmy oferujące usługi motoryzacyjne, pielęgnację samochodów oraz sprzęt i wsparcie techniczne przy pracach budowlanych i ogrodniczych.

BMW Expert Serwis to niezależny serwis specjalizujący się w kompleksowej obsłudze samochodów marki BMW. Oferuje m.in. naprawy mechaniczne, serwis automatycznych skrzyń biegów, diagnostykę komputerową, obsługę klimatyzacji, wulkanizację oraz sprawdzanie pojazdów przed zakupem. Wśród usług znajdują się także kodowanie i programowanie.

Z kolei **DETAILED.** to propozycja dla osób, które chcą zadbać o wygląd i czystość swojego samochodu. Firma zajmuje się kompleksowym sprzątaniem pojazdów, praniem tapicerki, czyszczeniem foteli, podłogi i podsufitki, a także usuwaniem rys, woskowaniem i innymi zabiegami poprawiającymi estetykę auta.

Z myślą o osobach realizujących prace remontowe, budowlane i wykończeniowe do programu dołączył **TR Rental** – wypożyczalnia sprzętu budowlanego, która oferuje również sprzedaż i serwis maszyn, urządzeń oraz elektronarzędzi. W asortymencie znajdują się m.in. rusztowania, drabiny, podnośniki i akcesoria. Firma zapewnia także fachowe doradztwo w doborze sprzętu odpowiedniego do planowanych prac.

Uzupełnieniem tej oferty jest **Partner Rental,** który specjalizuje się w serwisie sprzętu ogrodniczego. To praktyczne rozwiązanie dla osób korzystających z urządzeń wykorzystywanych podczas pielęgnacji ogrodu i innych prac przydomowych.

Dzięki tak różnorodnej ofercie posiadacze Karty Mieszkańca mogą znaleźć w programie zarówno usługi związane z codzienną eksploatacją i pielęgnacją samochodu, jak i wsparcie przy pracach technicznych, remontowych oraz ogrodniczych.

SPRAWDŹ OFERTĘ PARTNERÓW KARTY MIESZKAŃCA

Każdy z partnerów programu przygotował ofertę dla posiadaczy Karty Mieszkańca Gminy Raszyn. Szczegółowe informacje dotyczące dostępnych zniżek, warunków ich uzyskania oraz zakresu poszczególnych usług można uzyskać bezpośrednio u danego partnera. Aktualne informacje o programie oraz jego partnerach można znaleźć na stronie **karta.raszyn.pl.**

Szkoła w lesie

Fakty o szkole prowadzonej w Sękocinie Lesie przez Fundację Mosty Edukacji

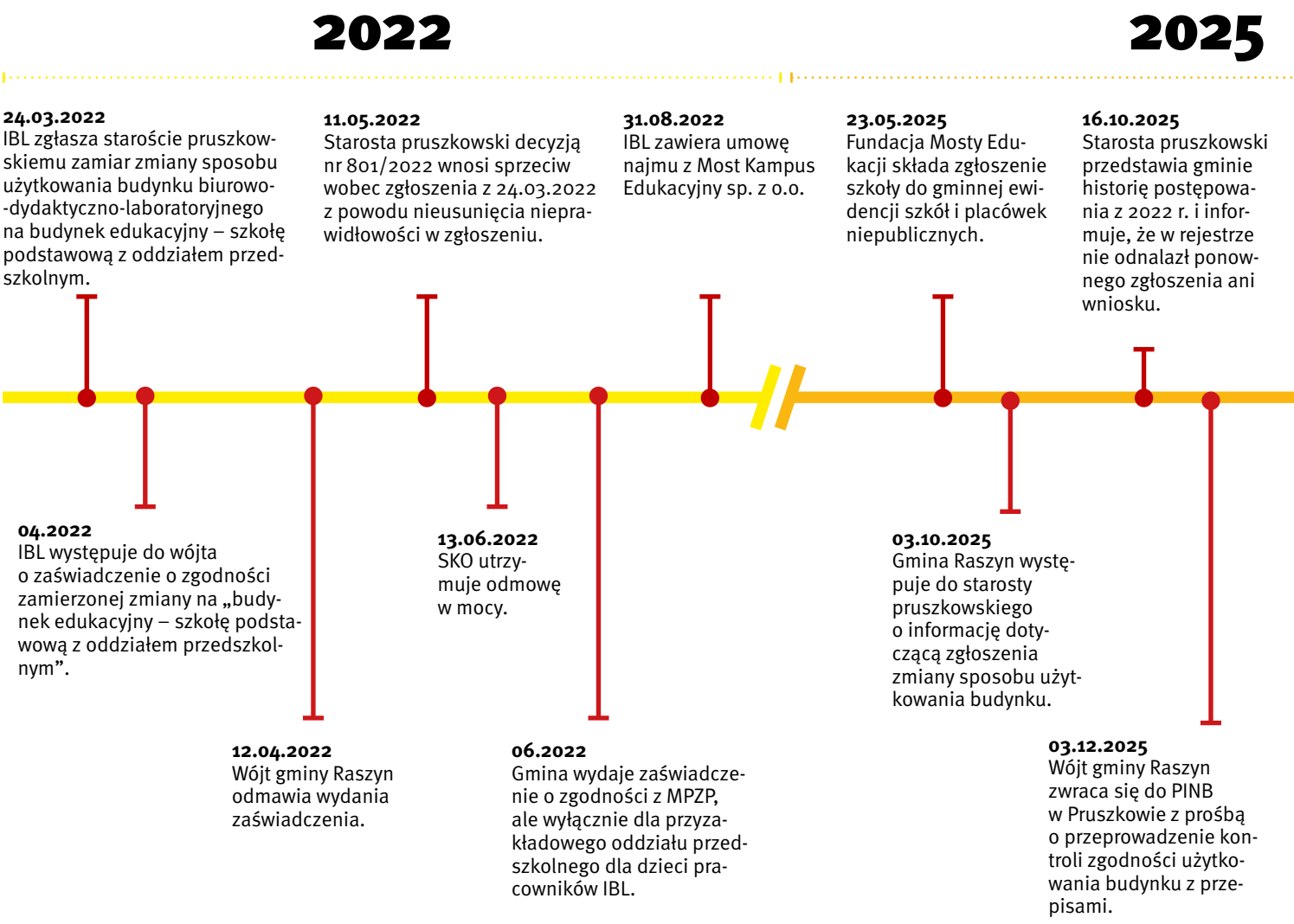
Na początku września w mediach pojawiły się informacje sugerujące, że decyzję o zamknięciu budynku szkoły prowadzonej w Sękocinie przez Fundację Mosty Edukacji podjęła wójt gminy Raszyn. Rodzice uczniów zebrali się pod urzędem gminy, domagając się odwołania decyzji.

Decyzję o wstrzymaniu użytkowania budynku wydał jednak Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego (PINB), a nie wójt gminy Raszyn. PINB jest organem niezależnym od wójta – powołuje go starosta, a nadzór nad nim sprawuje Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego. Wójt nie ma kompetencji do uchylenia ani zmiany tego postanowienia.

ZAKAZ PINB

Tuż przed końcem wakacji, 20 sierpnia 2026 r., PINB wydał postanowienie nr 528/P/2026, w którym nakazał właścicielowi budynku, czyli Instytutowi Badawczemu Leśnictwa w Sękocinie (IBL), wstrzymanie jego użytkowania. Budynek ten IBL wynajął spółce Most Kampus Edukacyjny, która z kolei podnajęła część powierzchni Fundacji Mosty Edukacji prowadzącej tam szkołę.

Jednocześnie PINB nakazał dostarczenie w terminie 180 dni szeregu dokumentów, w tym zaświadczenia wójta gminy Raszyn „o zgodności zamierzonego sposobu użytkowania z miejscowym planem zagospodarowania". Sęk w tym, że IBL tego zaświadczenia z gminy w obecnym stanie prawnym nie dostanie, bo katalog przeznaczeń dostępnych w MPZP nie zawiera usług oświaty. Zaświadczenie potwierdza stan prawny wynikający z dokumentów, którymi

urząd dysponuje – wójt nie może więc wydać zaświadczenia sprzecznego z tym stanem. Inspektor z kolei nie mógł postąpić inaczej: jeśli zmiana sposobu użytkowania nastąpiła bez wymaganego zgłoszenia, PINB nie ma wyboru, musi nakazać wstrzymanie użytkowania budynku.

Z relacji prasowych wynika, że decyzja PINB zaskoczyła Fundację Mosty Edukacji i rodziców uczniów. Niezgodność planu miejscowego z funkcją szkoły była jednak znana właścicielowi budynku od 2022 r. IBL wystąpił wtedy do gminy o zaświadczenie o zgodności z planem i otrzymał odmowę, a Samorządowe Kolegium Odwoławcze utrzymało ją w mocy. Kolejną odmowę wójta, z 10 lutego 2026 r., SKO utrzymało w mocy 20 sierpnia 2026 r. – tego samego dnia, w którym PINB wydał swoje postanowienie.

W postępowaniu przed SKO w lutym 2026 r. pełnomocnikiem IBL była Paulina Milonas, prezeska spółki Most Kampus Edukacyjny i Fundacji Mosty Edukacji.

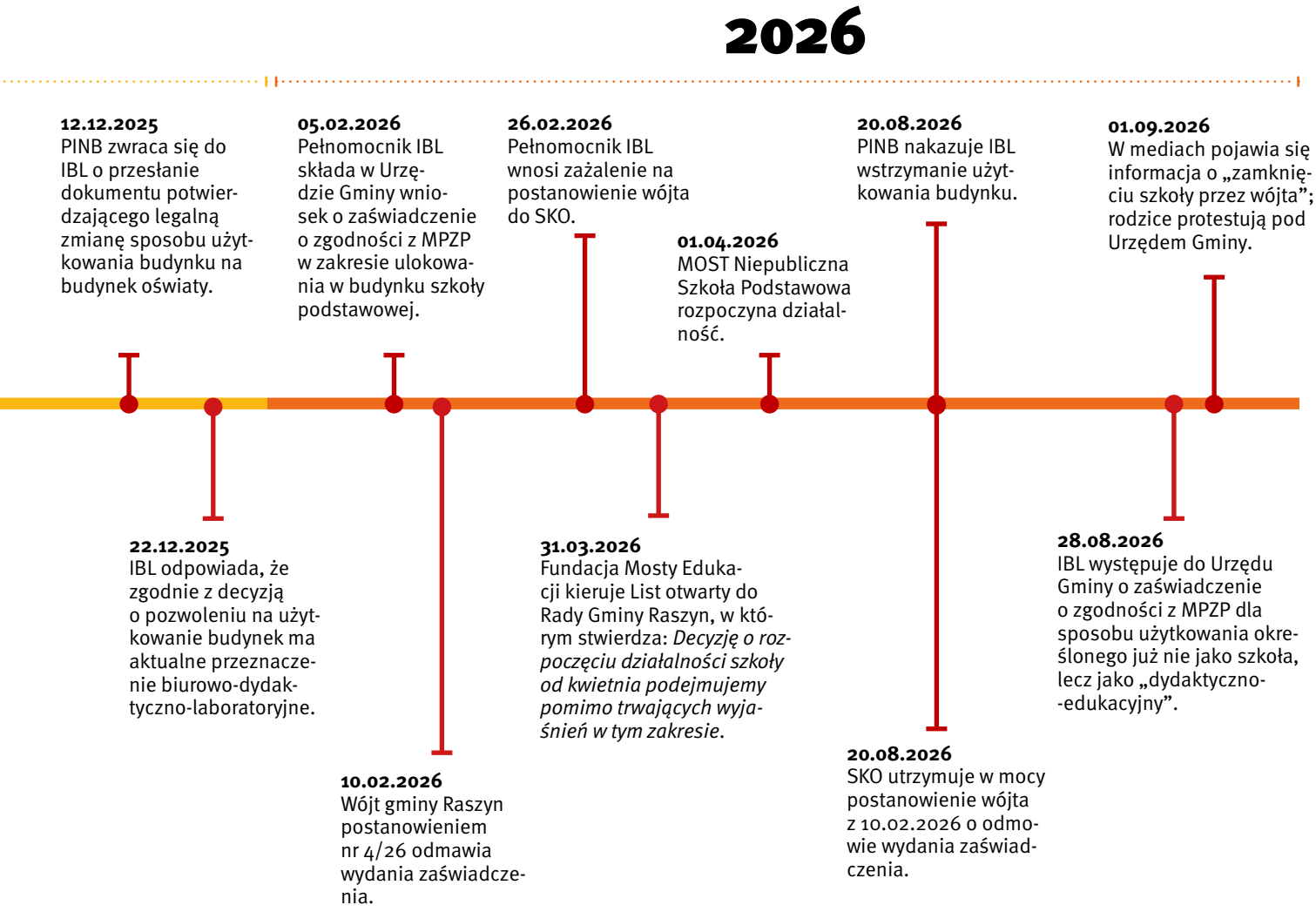
IBL mógł też starać się o zmianę planu miejscowego. Miał co najmniej dwie drogi: wystąpić do gminy o zmianę planu albo – po 2023 r. – zaproponować radzie gminy zintegrowany plan inwestycyjny. Z żadnej z nich nie skorzystał. Trzykrotnie występował natomiast o to samo zaświadczenie – w 2022 r. oraz w lutym i w sierpniu 2026 r. Ostatni wniosek złożył 28 sierpnia 2026 r., 8 dni po postanowieniu PINB. Tym razem nie dotyczył on „szkoły podstawowej", lecz funkcji „dydaktyczno-edukacyjnej" – tak jak zmianę sposobu użytkowania nazwał inspektor. Zmiana nazwy funkcji nie zmienia jednak zapisów planu miejscowego, z którymi zaświadczenie musi być zgodne.

Wniosek o zmianę planu miejscowego może złożyć każdy – nie trzeba być właścicielem terenu ani mieszkańcem gminy. Mogła go więc złożyć także Fundacja Mosty Edukacji.

WPIS DO EWIDENCJI NIE WYSTARCZA?

Przedstawiciele szkoły, a za nimi rodzice, w rozmowach z prasą podnosili, że gmina w 2025 r. zarejestrowała szkołę w gminnej ewidencji szkół niepublicznych. Tak, to prawda. Problem w tym, że rejestracja oznacza tylko tyle, iż organ prowadzący szkołę spełnia wymogi prawa oświatowego. Sposób użytkowania budynku to zupełnie inna ustawa – prawo budowlane.

Prawo oświatowe wylicza przesłanki odmowy wpisu w sposób zamknięty: brak wymaganych danych, dane błędne, statut sprzeczny z prawem.

Stanu budynku w tym katalogu nie ma, a wójt nie może dopisywać do ustawy własnych warunków. Jeśli zgłoszenie spełnia wymogi, wpis musi nastąpić w ciągu 30 dni. I nastąpił.

W liście otwartym do Rady Gminy Raszyn z 31 marca 2026 r. fundacja napisała: „Decyzję o rozpoczęciu działalności szkoły od kwietnia podejmujemy pomimo trwających wyjaśnień w tym zakresie". Szkoła rozpoczęła działalność 1 kwietnia 2026 r.

STAROSTA, A POTEM PINB

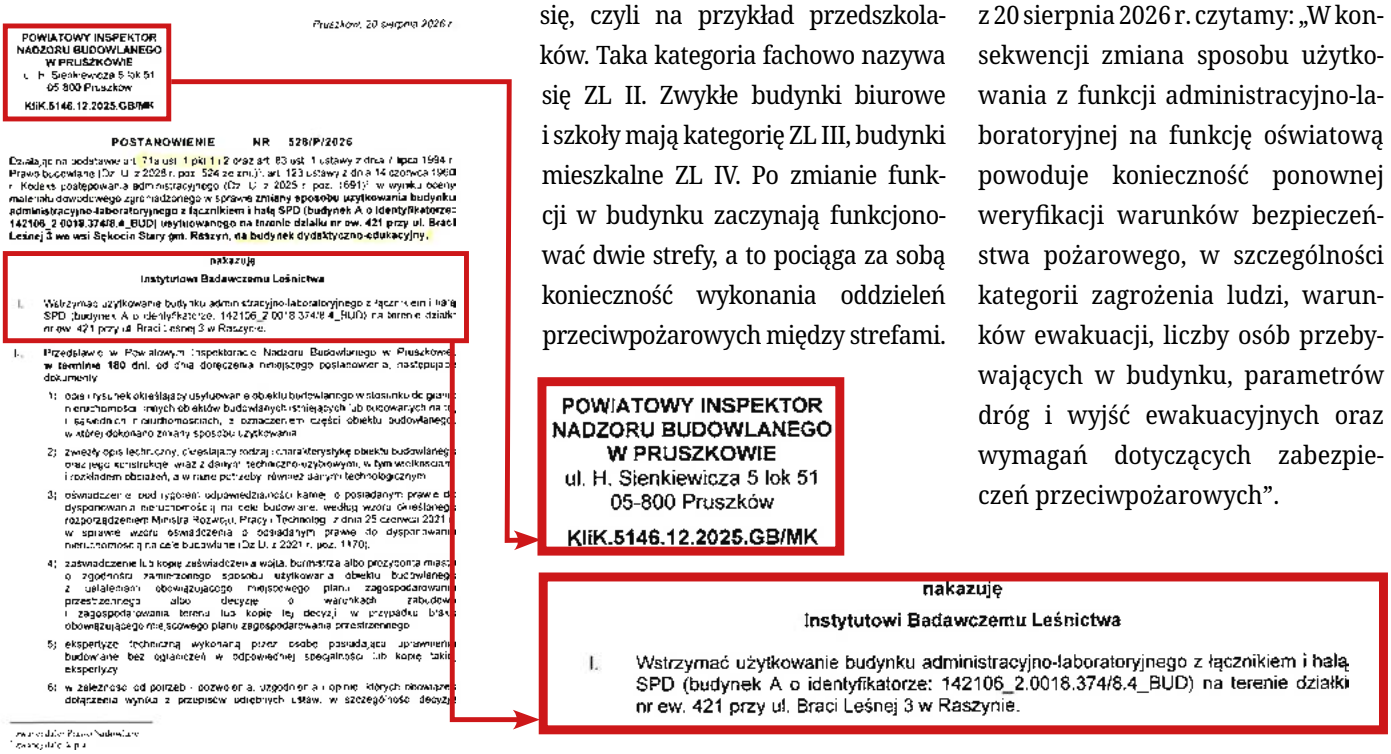
Gmina zwróciła się do starosty pruszkowskiego 3 października 2025 r. o wyjaśnienie sytuacji formalnej budynku, w którym Fundacja Mosty Edukacji prowadziła szkołę podstawową. Po otrzymaniu odpowiedzi, że poza próbą z 2022 r. nikt nie wnioskował o zmianę sposobu użytkowania budynku, wójt 3 grudnia 2025 r. zwrócił się do PINB o przeprowadzenie kontroli.

Pytanie nasuwa się samo: skoro gmina odmawiała zaświadczenia już w 2022 r., czemu wpisała szkołę do ewidencji, a dopiero potem zaczęła pytać? Bo to dwie oddzielne procedury i druga nie daje wójtowi narzędzi do pierwszej. Wpis jest czynnością formalną o zamkniętym katalogu przesłanek odmowy i nie przewiduje badania stanu budynku. Dopiero gdy sprawa wypłynęła, uruchomiono organy, które mają odpowiednie kompetencje.

Prośba o kontrolę jest prostą konsekwencją odpowiedzi starosty. Tu jednak nie chodzi o zapisy w MPZP – to w końcu prawo miejscowe, które można zmieniać (choć procedura jest długa). Ale brak zmian w MPZP sugerował, że nikt nie zmienił formalnego przeznaczenia budynku, bo nie mógł (zaświadczenie o zgodności z MPZP jest wymagane do rozpoczęcia procedury uzgodnieniowej). Użytkowanie budynku niezgodnie z przeznaczeniem oznacza znacznie większy problem, na który nie można przymykać oka: nie ma dokumentów potwierdzających, że zbadano, czy obiekt zaprojektowany jako administracyjno-laboratoryjny spełnia warunki techniczne budynku przeznaczonego dla osób o ograniczonej zdolności poruszania się, czyli na przykład przedszkolaków. Taka kategoria fachowo nazywa się ZL II. Zwykłe budynki biurowe i szkoły mają kategorię ZL III, budynki mieszkalne ZL IV. Po zmianie funkcji w budynku zaczynają funkcjonować dwie strefy, a to pociąga za sobą konieczność wykonania oddzieleń przeciwpożarowych między strefami.

Można zapytać, czy wystarczające nie były kontrole straży pożarnej i sanepidu, potrzebne choćby do zgłoszenia do ewidencji. Takie kontrole się odbyły. Jednak strażacy z komendy powiatowej w ramach sprawdzania budynku badają na przykład gaśnice i hydranty wewnętrzne, ich rozmieszczenie i aktualność przeglądów, oznakowanie dróg ewakuacyjnych, drożność wyjść, działanie oświetlenia awaryjnego i wiele innych. Ale w czasie takiej kontroli nie badają parametrów budowlanych, takich jak wymagana odporność ogniowa ścian czy dopuszczalna długość dróg ewakuacyjnych. Te wynikają z projektu budowlanego i z zapisanej w nim funkcji obiektu. PINB ustalił, że w dniu kontroli nie przedłożono ani projektu budowlanego, ani decyzji o pozwoleniu na budowę.

Opinie straży pożarnej i sanepidu zakładają, że budynek został wcześniej dopuszczony do użytkowania w danej funkcji. Kontrola PINB wykazała, że budynku należącego do IBL nie dopuszczono do użytkowania jako szkoły. W postanowieniu z 20 sierpnia 2026 r. czytamy: „W konsekwencji zmiana sposobu użytkowania z funkcji administracyjno-laboratoryjnej na funkcję oświatową powoduje konieczność ponownej weryfikacji warunków bezpieczeństwa pożarowego, w szczególności kategorii zagrożenia ludzi, warunków ewakuacji, liczby osób przebywających w budynku, parametrów dróg i wyjść ewakuacyjnych oraz wymagań dotyczących zabezpieczeń przeciwpożarowych".

Pruszków, 20 sierpnia 2026 r.

POWIATOWY INSPEKTOR NADZORU BUDOWLANEGO W PRUSZKOWIE
ul. H. Sienkiewicza 5 lok 51
05-800 Pruszków
KliK.5146.12.2025.GB/MK

POSTANOWIENIE NR 528/P/2026

Działając na podstawie art. 71a ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2025 r. poz. 524 ze zm.), art. 123 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691) w wyniku oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie zmiany sposobu użytkowania budynku administracyjno-laboratoryjnego z łącznikiem i halą SPD (budynek A o identyfikatorze: 142106_2.0018.374/8.4_BUD) usytuowanego na terenie działki nr ew. 421 przy ul. Braci Leśnej 3 we wsi Sękocin Stary gm. Raszyn, na budynek dydaktyczno-edukacyjny,

nakazuję

Instytutowi Badawczemu Leśnictwa

I. Wstrzymać użytkowanie budynku administracyjno-laboratoryjnego z łącznikiem i halą SPD (budynek A o identyfikatorze: 142106_2.0018.374/8.4_BUD) na terenie działki nr ew. 421 przy ul. Braci Leśnej 3 w Raszynie.

I. Przedstawić w Powiatowym Inspektoracie Nadzoru Budowlanego w Pruszkowie w terminie 180 dni, od dnia doręczenia niniejszego postanowienia, następujące dokumenty:

1) odpis rejestru ewidencji gruntów i budynków albo wypisu z rejestru gruntów, nieruchomości wraz z mapami obrębowymi, albo innych dokumentów potwierdzających tytuł prawny do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, z oznaczeniem części obiektu budowlanego, w której dokonano zmiany sposobu użytkowania;

2) zwięzły opis techniczny, określający rodzaj i charakterystykę obiektu budowlanego oraz jego konstrukcję wraz z danymi techniczno-użytkowymi, w tym wielkościami i rozkładem obciążeń, a w razie potrzeby również danymi technologicznymi;

3) oświadczenie pod rygorem odpowiedzialności karnej o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, według wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie wzoru oświadczenia o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane (Dz. U. z 2021 r. poz. 1470);

4) zaświadczenie lub kopię zaświadczenia wójta, burmistrza albo prezydenta miasta o zgodności zamierzonego sposobu użytkowania obiektu budowlanego z ustaleniami obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu lub kopię tej decyzji w przypadku braku obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;

5) ekspertyzę techniczną wykonaną przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane bez ograniczeń w odpowiedniej specjalności lub kopię takiej ekspertyzy;

6) w zależności od potrzeb – pozwolenie, uzgodnienie albo opinię, których nabycia dołączenia wynika z przepisów odrębnych ustaw, w szczególności decyzji

POWIATOWY INSPEKTOR NADZORU BUDOWLANEGO W PRUSZKOWIE
ul. H. Sienkiewicza 5 lok 51
05-800 Pruszków
KlIK.5146.12.2025.GB/MK

nakazuję

Instytutowi Badawczemu Leśnictwa

I. Wstrzymać użytkowanie budynku administracyjno-laboratoryjnego z łącznikiem i halą SPD (budynek A o identyfikatorze: 142106_2.0018.374/8.4_BUD) na terenie działki nr ew. 421 przy ul. Braci Leśnej 3 w Raszynie.

DLACZEGO GMINA WYSTĄPIŁA O KONTROLĘ BUDYNKU?

W rozmowie z TVN24 Paulina Milonas, prezeska Fundacji Mosty Edukacji, określiła problem wskazany przez PINB jako kwestię proceduralną. Weryfikacja zgodności sposobu użytkowania budynku z przepisami ma jednak szczególne znaczenie w obiektach przeznaczonych dla dzieci. Celem działań właściwych organów jest zapewnienie odpowiednich warunków bezpieczeństwa.

Wielokrotne nieudane próby uzyskania zaświadczenia wskazywały, że formalności wynikające z prawa budowlanego nie zostały dopełnione. Dlatego gmina zwróciła się do PINB o kontrolę, która te nieprawidłowości potwierdziła.

Organy administracji publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Jeśli są podstawy, by sądzić, że budynek jest użytkowany niezgodnie z przeznaczeniem, właściwym krokiem jest zwrócenie się do organu nadzoru budowlanego – tak jak zrobiła to gmina.

NAUKA ZDALNA

Szkoła oraz punkt przedszkolny prowadzone przez Fundację Mosty Edukacji zawiadomiły o zawieszeniu zajęć oraz ich dalszej realizacji z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Do urzędu gminy 2 września 2026 r. wpłynęły zawiadomienia o zawieszeniu zajęć w obu placówkach w okresie od 1 września do 31 października 2026 r. oraz informacja o realizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Następnie, 21 października 2026 r., wpłynęła informacja o przedłużeniu zawieszenia zajęć w szkole, a 23 października 2026 r. – w punkcie przedszkolnym. W obu przypadkach okres zawieszenia przedłużono do 31 grudnia 2026 r., przy jednoczesnym kontynuowaniu kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Marcin Bójko

XL, XLI i XLII sesje Rady Gminy Raszyn

które odbyły się w dniach 27.08, 01.09 (sesja nadzwyczajna) i 24.09.2026 r.

Od poprzedniego wydania „Kuriera" odbyły się trzy sesje rady gminy Raszyn, w tym jedna nadzwyczajna.

SESJA XL Z 27 SIERPNIA 2026 R.

Już przy ustalaniu porządku obrad XL sesji doszło do sporów. Radna Teresa Senderowska wnosiła o zdjęcie projektu zmiany planu miejscowego dla parku im. Magdaleny Abakanowicz, wskazując na możliwe uchybienia prawne. Wniosek przepadł 9 do 10 głosów.

Radna Beata Sulima-Markowska zaproponowała wprowadzenie jednolitych zasad nieodpłatnego przejmowania dróg wewnętrznych, co radny Zbigniew Tokarz uznał za próbę zablokowania przejęcia ul. Panoramy. Wniosek nie uzyskał większości, podobnie jak propozycja Krzysztofa Będkowskiego, by odłożyć sprawę ul. Panoramy. Do porządku wprowadzono zintegrowany plan inwestycyjny przy ul. Pruszkowskiej i ul. Słowikowskiego.

ZMIANA SKARBNIKA

Wójt poinformowała, że dotychczasowa skarbnik, pani Agnieszka Braun, wypowiedziała stosunek pracy w związku z przejściem na emeryturę i zaproponowała panią Wioletę Chinek na swoją następczynię, przedstawiając jej wykształcenie i doświadczenie finansowe.

Radna Teresa Senderowska informowała, że na komisji finansów pani Agnieszka Braun deklarowała gotowość cofnięcia wypowiedzenia i pozostania do końca roku, a wymianę skarbnika tuż przed pracami nad budżetem uznała za niezasadną. Wójt odpowiedziała, że nie zaakceptowała warunków cofnięcia wypowiedzenia.

Radny Andrzej Zawistowski uważał, że kandydatka powinna jeszcze popracować jako zastępczyni. Radny Dariusz Wieteska mówił o „żenującym spektaklu", a radny Andrzej Szeląg wolałby skarbnika z innej gminy.

Radna Beata Sulima-Markowska zauważyła, że rada to nie komisja rekrutacyjna. Radny Andrzej Zaręba uznał powoływanie skarbnika przez radę za anachronizm, radny Krzysztof Będkowski bronił go jako elementu samorządności.

Przed dyskusją przewodniczący odczytał list Agnieszki Braun, która zadeklarowała gotowość dalszej pracy. Ostatecznie uchwała o jej odwołaniu nie przeszła (3 głosy za, 12 przeciw, 5 wstrzymujących się), nie powołano też jej następczyni (6 głosów za, 7 przeciw, 5 wstrzymujących się).

ZMIANY BUDŻETU

Rada rozpatrzyła zmiany w budżecie na 2026 r.: przesunięcia w funduszach sołeckich, monitoring w szkole w Raszynie, wkład własny do zakupu agregatów oraz odszkodowania za grunty pod drogę w Jankach. Komisja Budżetu nie wydała pozytywnej opinii; radna Teresa Senderowska głosowała przeciw z powodu błędów w księgowaniu kwot. Zmniejszono limit obligacji z 30 do 27 mln zł. Uchwałę przyjęto 17 głosami za, przy 4 wstrzymujących się.

WSPÓLNE INWESTYCJE DROGOWE

Rada jednogłośnie poparła porozumienia z Lesznowolą w sprawie dokumentacji rozbudowy ul. Podleśnej i ul. Polanki. Współpracę międzygminną pochwalił radny Dariusz Wieteska i apelował o podobne działania z Warszawą w sprawie ul. Na Skraju.

PRZYSTANKI POWIATOWE

Od 2023 r. na podstawie porozumienia z powiatem pruszkowskim gmina zarządzała przystankami przy drogach powiatowych; nowa uchwała pozwala zawrzeć je na kolejne trzy lata, znów bez dotacji z powiatu. Radna Teresa Senderowska pytała, dlaczego porozumienie o zarządzaniu przystankami wygasło w kwietniu, a nową uchwałę przedstawiono dopiero w sierpniu. Urząd przyznał, że termin przeoczono. Radny Andrzej Zawistowski kwestionował przejmowanie zadań bez pieniędzy od powiatu; według urzędu gmina dzięki temu sama organizuje transport. Uchwałę poparło 19 radnych.

STYPENDIA DLA UCZNIÓW

Nowy regulamin pomocy uczniom przewiduje stypendia za wysokie wyniki w konkursach i olimpiadach przedmiotowych oraz w konkursach artystycznych, a także nagrodę dla najlepszego absolwenta każdej szkoły w gminie. Radny Sławomir Ostrzyżek dopytywał o kryteria nagradzania uczniów: liczyć się będą średnie ocen i osiągnięcia weryfikowane przez dyrektorów. Radny Piotr Jankowski wskazał na stypendia artystyczne i objęcie nagrodami szkół niepublicznych. Uchwałę przyjęto jednogłośnie.

NAGRODY SPORTOWE

Uchwała zastępuje dotychczasowe miesięczne stypendia sportowe jednorazowymi nagrodami dla mieszkańców gminy, w wysokości do 150% płacy minimalnej; pierwsze nagrody według nowych zasad zostaną przyznane w 2027 r. Radny Krzysztof Będkowski wskazał problem zawodników lokalnych klubów, którzy nie mieszkają w Raszynie i nagród nie otrzymają. Na uwagę radnego Dariusza Marcinkowskiego urząd

dodał autopoprawką kategorie wiekowe. Uchwałę poparto jednogłośnie.

NOWA ŚWIETLICA

Rada poparła utworzenie w Nowych Grocholicach filii „Świetlika" pod nazwą „Groszek" – z zajęciami m.in. z robotyki i z szachów. Urząd zapewnił, że zmiana nie narusza warunków wcześniejszego dofinansowania budynku. Do końca roku koszt wyniesie około 30 tys. zł.

PRZYSZŁOŚĆ PARKU

Długa i emocjonalna dyskusja dotyczyła zmiany planu parku im. Magdaleny Abakanowicz. Projekt obniżał wymaganą powierzchnię biologicznie czynną z 95% do 85%, co według urzędu pozwoli zachować utwardzone alejki. Dopuszczał też toaletę, altanę oraz boisko do siatkówki plażowej.

Radna Teresa Senderowska krytykowała procedurę oraz brak rysunku i oznaczenia otuliny rezerwatu, ostrzegając przed uchyleniem uchwały. Radny Dariusz Wieteska obawiał się, że obniżony wskaźnik pozwoli utwardzić około 7 tys. m² i przeznaczyć zieleń na sport.

Projektant i radny Sławomir Ostrzyżek odpowiadali, że większość tej powierzchni jest już utwardzona, a według wyliczeń urzędu zapas wyniesie około 855 m². Radny Andrzej Zaręba nazwał wyliczenia manipulacją, a radny Krzysztof Będkowski podkreślał, że park nie jest rezerwatem.

RDOŚ trzykrotnie odmawiała uzgodnienia projektu, za czwartym razem doszło do milczącego uzgodnienia. Projektant nie wykluczył zakwestionowania uchwały przez wojewodę. Uchwałę przyjęto 11 głosami za, przy 7 przeciw i 3 wstrzymujących się.

ZABUDOWA PRZY PRUSZKOWSKIEJ

Długo debatowano też nad rozpoczęciem zintegrowanego planu inwestycyjnego dla około 5,4 ha przy ul. Pruszkowskiej i ul. Słowikowskiego. Właściciele przewidywali do 47 domów i 6 budynków usługowych, oferując w zamian plac zabaw oraz zieleń przy kanale Opaczewskim.

Radna Teresa Senderowska domagała się rzadszej zabudowy, a minimum 1000 m² na działkę postulowali radni Beata Sulima-Markowska i Sławomir Ostrzyżek. Radny Andrzej Zaręba ostrzegał, że domy dwulokalowe na działkach po 800 m² oznaczają faktyczne zagęszczenie. Radny Wojciech Rogowski chciał wynegocjować dla gminy drogi i środki finansowe, zaś radny Karol Młodzianko wskazywał niewydolne skrzyżowanie ul. Pruszkowskiej i ul. Saskiej.

Współwłaściciel zapewnił, że rodzinom zależy na zagospodarowaniu odziedziczonej ziemi, nie na działalności deweloperskiej, i zadeklarował otwartość na działki 1000 m². Warunki ustala się dopiero w negocjacjach, a rada na końcu przyjmie albo odrzuci plan. Za przystąpieniem głosowało 14 radnych, przeciw 1, a 4 się wstrzymało.

KONTROLA PROGRAMU „AKTYWNY MALUCH"

Radni rozważali doraźną kontrolę Komisji Rewizyjnej po zgłoszeniu przez sygnalistę możliwych nieprawidłowości w ewidencji środków z programu „Aktywny Maluch". Radny Andrzej Zaręba uważał, że stanowisko powinna zająć RIO, a radna Teresa Senderowska wskazywała przeciążenie komisji. Prawniczka wyjaśniała, że zgłoszenie wymaga rozpatrzenia, a wójt prowadzi równolegle własne badanie z audytorem. Uchwałę przyjęto 14 głosami za, przy 5 wstrzymujących się.

ULICA PANORAMY

Kolejną burzliwą debatę wywołał projekt nieodpłatnego przejęcia ul. Panoramy w Falentach Nowych. Radny Zbigniew Tokarz przypominał wieloletnie starania mieszkańców; jego zdaniem koszty odśnieżania nie uzasadniają odmowy, a projekt zasad przejmowania dróg jedynie opóźnia sprawę.

Radny Dariusz Wieteska zarzucał władzom nierówne traktowanie mieszkańców, porównując ul. Panoramy z ul. Polanki. Radna Beata Sulima-Markowska odpowiadała, że ul. Polanki jest objęta planem miejscowym, a ul. Panoramy nie.

Uchwałę poparło 12 radnych, 2 było przeciw, a 4 się wstrzymało. Mieszkaniec Hubert Lewandowski podziękował radnym i dopytywał, jak rozmawiać z wójt, skoro inne ulice gmina przejmowała nieodpłatnie.

SPRAWY RÓŻNE

Radny Sławomir Ostrzyżek alarmował o przewracających się drzewach w Alei Hrabskiej i o szkodach po powiatowym remoncie tej drogi; urząd rozważał zniesienie ochrony alei, uporządkowanie jej i ponowne objęcie ochroną. Radny Dariusz Wieteska krytykował długie zamknięcie boiska szkolnego w Ładach. Radny Dariusz Marcinkowski mówił o nielegalnych hostelach, śmieciach, wrakach i parkowaniu blokującym służby.

Nagranie sesji i wyniki głosowań dostępne są w serwisie e-sesja: **link.raszyn.pl/s40**

1 WRZEŚNIA 2026 R.

Nadzwyczajną sesję zwołano na wniosek wójt: Agnieszka Braun zakończyła pracę 31 sierpnia, a brak skarbnika zagrażał ciągłości gospodarki finansowej gminy. Wójt ponownie zaproponowała Wioletę Chinek, którą na zastępczynię wskazała wcześniej sama Agnieszka Braun.

Radna Teresa Senderowska ponownie krytykowała wymianę skarbnika przed pracami nad budżetem i przypomniała błędy w dokumentach, odejście 40 pracowników urzędu i dwukrotne nieudzielenie wójt wotum zaufania. Radny Andrzej Zawistowski uznał ponowienie projektu za wymuszanie decyzji; prawniczka odparła, że przedstawienie

kandydata jest obowiązkiem wójt.

Radny Krzysztof Będkowski podkreślał, że gmina rzeczywiście nie ma skarbnika, a jednostki i strażacy czekają na operacje finansowe. Natomiast radny Andrzej Zawistowski ustalił, że zastępczyni nie dostała od skarbnik upoważnienia do kontrasygnaty. Przewodniczący Jarosław Aranowski uważał, że powołanie mogło nastąpić już w sierpniu, a sesja kosztująca kilka tys. zł diet była zbędnym wydatkiem.

Wioletę Chinek powołano 15 głosami za, przy 3 wstrzymujących się. Radny Andrzej Zawistowski nie głosował.

SZKOŁA W SĘKOCINIE STARYM

Przed urzędem protestowali rodzice dzieci z niepublicznej szkoły „Most" w Sękocinie Starym, zamkniętej 20 sierpnia postanowieniem nadzoru budowlanego. O sprawę pytał wójt radny Karol Młodzianko, a radny Krzysztof Będkowski relacjonował rozmowę z rodzicami. Więcej o tej sprawie piszemy na stronach 12–15.

Nagranie sesji i wyniki głosowań dostępne są w serwisie e-sesja: **link.raszyn.pl/s41**

24 WRZEŚNIA 2026 R.

Skarbnik Wioleta Chinek przedstawiła korekty budżetu: wzrost dochodów bieżących o 3,33 mln zł, zmniejszenie wydatków majątkowych o 4,68 mln zł, deficyt 49,6 mln zł i obniżenie limitu obligacji do 22,04 mln zł. Zaplanowano mobilną stację uzdatniania wody i samochód dla Centrum Sportu.

Radna Teresa Senderowska kwestionowała ujęcie dotacji dla spółdzielni energetycznej jako wydatku majątkowego; wójt odpowiadała, że podstawą klasyfikacji jest wniosek dotacyjny. Na wniosek radnego Andrzeja Zaręby zapisano, że samochód dla Centrum Sportu ma mieć charakter dostawczy i gospodarczy.

Radny Krzysztof Będkowski pytał o stację uzdatniania wody i zdjęte wydatki na grunty. Wójt wyjaśniła, że część gruntów będzie pozyskana przez wywłaszczenia, a stację w Puchałach ma wesprzeć dotacja wojewody. Radni Zaręba i Ostrzyżek uważali, że strategiczny sprzęt powinien należeć do gminy.

Radny Dariusz Wieteska pytał o termin emisji obligacji, zależny od dochodów i refundacji. Radny Ostrzyżek dopytywał o zmniejszenie dotacji dla szkoły „Most", która wystąpiła o środki dopiero od kwietnia. Uchwałę poparło 13 radnych, 6 się wstrzymało.

WIELOLETNIA PROGNOZA FINANSOWA

Po zmianach w budżecie rada aktualizowała WPF na lata 2026–2035; w wykazie przedsięwzięć zwiększono nakłady na rozwój spółdzielni energetycznej o 38,4 tys. zł, a na fotowoltaikę na budynkach publicznych o 65 tys. zł. Radna Teresa Senderowska ponowiła spór o klasyfikację dotacji dla spółdzielni energetycznej i złożyła analizę do protokołu. Radny Dariusz Wieteska kwestionował opłacalność fotowoltaiki bez magazynów energii. Radny Sławomir Ostrzyżek pytał, dlaczego dzień po sierpniowej sesji zmieniono budżet zarządzeniem o około 1,2 mln zł, i postulował ujmowanie takich zmian w uzasadnieniach. WPF przyjęto 12 głosami za, przy 7 wstrzymujących się.

POMNIKI PRZYRODY

Na wniosek Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego rada ustanowiła pomnikami przyrody trzy kasztanowce o obwodach pni od 253 do 299 cm, rosnące w grupie 32 kasztanowców między dziedzińcem pałacu w Falentach a oficyną. Radny Wojciech Rogowski uważał, że należy je chronić jako element całego historycznego szpaleru, i domagał się konsultacji z konserwatorem zabytków. Urząd odpowiadał, że przepisy wymagają uzgodnienia tylko z RDOŚ, nie z konserwatorem. Wniosek o zwrot projektu do komisji przepadł (3 głosy za, 13 przeciw, 2 wstrzymujących się); uchwałę przyjęto 17 głosami za, przy 1 wstrzymującym się.

ULICA SIELANKI

Właściciele drogi wewnętrznej na działce 8/52 w Falentach Nowych wystąpili o nadanie jej nazwy, proponując „Sielanki", „Rajską" lub „Krajobrazu"; komisja wybrała pierwszą z nich. Radny Sławomir Ostrzyżek obawiał się pomyłek z pobliską ul. Sielską, ale skoro właściciele chcieli nazwy „Sielanki", wycofał zastrzeżenia. Uchwałę przyjęto 17 głosami za, przy 1 wstrzymującym się.

STRATEGIA ROZWOJU

Długa i ostra dyskusja dotyczyła aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy na lata 2022–2030, która ma pomóc opracować plan ogólny. Autorzy szacowali realną liczbę mieszkańców na 34–36 tys., a dokument zakłada wzrost do 40 tys. w 2035 r.

Radny Andrzej Zaręba zarzucał brak ilościowej analizy potrzeby nowych terenów i wpisanie dwóch biogazowni bez dyskusji społecznej. Zastępczyni wójta odpowiadała, że strategia jest dokumentem kierunkowym, a o inwestycjach zapadną osobne decyzje.

Radny Piotr Jankowski bronił biogazu jako źródła niezależności energetycznej; jego spór z radnym Zarębą przybrał osobisty charakter.

Radny Dariusz Wieteska sprzeciwiał się biogazowni o mocy 0,5 MW bez określonej lokalizacji i krytykował brak rowerowych połączeń z Warszawą i Michałowicami. Radny Dariusz Marcinkowski wskazywał niedostateczne uwzględnienie bezpieczeństwa.

Radny Krzysztof Będkowski zarzucał strategii brak wizji transportu i współpracy z Warszawą. Radny Andrzej Zawistowski ostrzegał, że zwłoka zablokuje plan ogólny, a urząd i prawniczka – że istotne zmiany mogą wymagać ponownych konsultacji. Wniosek

radnego Wieteski o skierowanie projektu do komisji przyjęto 10 głosami za, 8 przeciw i 3 wstrzymującymi się.

NEGOCJACJE PRZY PRUSZKOWSKIEJ

Rada musiała wskazać swojego przedstawiciela do negocjacji umowy urbanistycznej z inwestorami zintegrowanego planu inwestycyjnego przy ul. Pruszkowskiej i ul. Słowikowskiego, przy czym przepisy dopuszczają tylko jedną osobę. Komisja rekomendowała radnego Piotra Jankowskiego, a radny Zbigniew Tokarz zgłosił radną Teresę Senderowską. Radny Andrzej Szeląg pytał o jej bezstronność jako osoby związanej z okolicą; prawniczka nie widziała podstaw do wyłączenia. Radny Jankowski wycofał kandydaturę, a radną Senderowską wyznaczono 14 głosami za, przy 2 przeciw i 2 wstrzymujących się.

WODOCIĄG W ULICY MIGDAŁOWEJ

Jedna z najbardziej burzliwych dyskusji dotyczyła skargi spółki MKM Dom na sposób prowadzenia sprawy wodociągu w ul. Migdałowej w Ładach. Przedstawiciel spółki domagał się jasnych kryteriów i relacjonował rozmowy o wspólnej budowie sieci z sąsiednim deweloperem, firmą Nekor. Projekt porozumienia przewidywał darowiznę 217 tys. zł; porozumienia nie zawarto, a sieć przy ul. Migdałowej przesunięto na późniejsze lata.

Wójt odpowiadała, że same rozmowy nie zobowiązują gminy, darowizny są dobrowolne, a kolejność inwestycji zależy od budżetu, pozwoleń i dotacji. Radny Andrzej Zaręba kwestionował nieprzejrzysty mechanizm darowizn przy inwestycjach gminnych, a prawniczka dodała, że darowizny są dopuszczalne, jeśli nie mają charakteru świadczenia wzajemnego.

Radny Dariusz Wieteska ostro krytykował opóźnienia w budowie infrastruktury, które prowadzą do budowy szamb i studni, i zapowiedział wystąpienie do Komisji Rewizyjnej o zbadanie różnic między sprawą ul. Migdałowej i firmy Nekor. Doszło do ostrej wymiany zdań z wójt.

Radny Andrzej Zawistowski uznał skargę za bezzasadną, bo wójt nie musi budować inwestycji nieujętej w budżecie, a zasady porozumień można badać odrębnie.

Skargę uznano za bezzasadną, ale za uchwałą zagłosowało tylko 6 radnych, a 9 się wstrzymało. Przewodniczący zasugerował zmianę planu prac Komisji Rewizyjnej.

OPŁATA ADIACENCKA

Drugą długą debatę wywołał projekt klubu Koalicji Obywatelskiej, by obniżyć opłatę adiacencką za wzrost wartości nieruchomości po budowie infrastruktury z 30% do 3%. Radna Teresa Senderowska podkreślała, że uchwały z 2008 r. latami nie stosowano, a teraz postępowania dotykają mieszkańców wybiórczo. Radny Dariusz Wieteska nazywał opłatę niesprawiedliwą.

Mieszkaniec ul. Dworkowej przypomniał, że 31 operatów kosztowało 21,5 tys. zł, a opłaty z 20 już wyliczonych dadzą 16,5 tys. zł. Wójt odpowiadała, że opłatę należało pobierać także wcześniej, a niższa stawka nie zniesie kosztu operatów.

Radny Andrzej Zawistowski sugerował stawkę około 4–6%. Radna Beata Sulima-Markowska podkreślała zasadę udziału właścicieli w kosztach infrastruktury. Radny Krzysztof Będkowski oceniał 30% jako za dużo, ale 3% bez kalkulacji nazwał populizmem.

Radny Sławomir Ostrzyżek proponował całkowite zniesienie opłaty, a radny Andrzej Zaręba uchylenie starej uchwały; prawniczka ostrzegała, że nadzór może to podważyć. Radny Jakub Kareńko postulował przyjęcie teraz 3%, a zniesienie później.

Rada nie uchwaliła obniżki. Projekt skierowano do komisji 9 głosami za, 7 przeciw i 1 wstrzymującym się. Prawniczka miała też przygotować wariant uchylający uchwałę z 2008 r.

SKARGI I PETYCJE

Bez dyskusji rada uznała za bezzasadną skargę dotyczącą ul. Skrajnej w Jaworowej. Zdecydowano też o łącznym rozpatrzeniu przeciwnych petycji w sprawie straży gminnej: jednej za jej powołaniem, drugiej przeciw, z postulatem referendum.

Przy przekazywaniu wójt skargi na Referat Oświaty prawniczka wyjaśniła, że konieczna jest uchwała rady. Przy skargach do sądu na stary plan miejscowy radny Sławomir Ostrzyżek wychwycił błąd w numerze zaskarżonej uchwały.

SPRAWY RÓŻNE

Przewodniczący poinformował o wykreśleniu Gminnej Spółki Wodnej Raszyn z rejestrów i zapowiedział zebrania o dalszym utrzymaniu melioracji. Urząd poinformował o niezgodnej z umową nawierzchni boiska w Dawidach Bankowych (przekroczony poziom cynku) i planowanej jej wymianie.

Radny Andrzej Zawistowski pytał o przywrócenie jadłodzielni i parkowanie na ul. Dworkowej oraz przy szkole. Radny Andrzej Szeląg pytał o opóźnioną nakładkę przy świetlicy; urząd wskazał spór z wykonawcą. Radna Elżbieta Marzec-Szeląg podziękowała za ul. Jagodową i zgłosiła problem ruchomego progu zwalniającego.

Sołtys Jerzy Rzepka pytał o bezpieczeństwo, lampy i lustra drogowe. Radny Krzysztof Będkowski proponował wspólne posiedzenie komisji o bezpieczeństwie. Radny Wojciech Rogowski przedstawił inicjatywę współpracy z Czarnym Ostrowem na Podolu przy ratowaniu polskiego cmentarza.

Nagranie sesji i wyniki głosowań dostępne są w serwisie e-sesja: **link.raszyn.pl/s42**

Co słychać w gminie?

Sprawozdanie z międzysesyjnej działalności wójta przygotowane na XL i XLII sesję Rady Gminy Raszyn

Zgodnie z tradycją przedstawiam najważniejsze informacje ze sprawozdań przedłożonych radzie gminy na sesjach z dnia 27 sierpnia i 24 września:

EDUKACJA

1 lipca powierzyłam stanowisko dyrektora Szkoły Podstawowej im. Włodzimierza Potockiego w Sękocinie pani Ewie Karasek. W sierpniu odwołałam dotychczasowe dyrektorki szkoły i przedszkola w Sękocinie i powierzyłam obowiązki ich następczyniom. Paniom, które kończą pracę, dziękuję, a nowym dyrektorkom gratuluję. 31 sierpnia w Austerii wręczyliśmy akty nadania stopnia nauczyciela mianowanego 25 osobom.

Do rejestru wpisaliśmy nowy żłobek i trzech dziennych opiekunów. Od 1 września działają też dwa nowe niepubliczne przedszkola: „Go Montessori" przy ul. Małego Księcia 1 w Słominie i „Oaza Malucha" przy ul. Długiej 34 w Ładach. Za lipiec i sierpień przekazaliśmy 2,03 mln zł dotacji dziewięciu niepublicznym przedszkolom i dwóm punktom przedszkolnym oraz 533 tys. zł niepublicznej szkole podstawowej.

Uczniowie szkół podstawowych nadal mogą korzystać z opieki stomatologicznej w gabinecie w Szkole Podstawowej im. Cypriana Godebskiego. Szkoły dostały komplet dokumentów, w tym zgody dla rodziców.

ZDROWIE

Program szczepień przeciw krztuścowi dla mieszkańców w wieku od 55 lat ma już dwie pozytywne opinie: wojewody mazowieckiego i Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji. Analizujemy poprawki naniesione przez autora programu, a szczepienia mają ruszyć w 2027 r.

WODA I ŚCIEKI

Na oczyszczalni w Falentach trwa faza projektowa. Wykonawca przedstawił do uzgodnienia projekt zagospodarowania terenu.

Nasz wniosek o ponad 4,5 mln zł na mobilną stację uzdatniania wody został zaakceptowany i czekamy na podpisanie umowy o dofinansowanie. Wkład własny pokryjemy z pieniędzy przeznaczonych na wymianę złóż filtracyjnych na stacji przy ul. Unii Europejskiej. Tę wymianę przesuwamy na 2027 r.

Sieci w ul. Szybowcowej w Laszczkach i w al. Krakowskiej w Sękocinie Nowym są gotowe i przekazujemy je do eksploatacji spółce Eko-Raszyn. Wodociąg w Puchałach i w Wypędach ma już pozwolenie na użytkowanie, które we wrześniu czekało na uprawomocnienie. Budowa wodociągu w ul. Jeżynowej w Laszczkach została zgłoszona jako zakończona.

KANALIZACJA W UL. KARMELOWEJ

Mamy wykonawcę kanalizacji sanitarnej w ul. Karmelowej w Ładach. Spośród siedmiu ofert wybraliśmy ofertę Przedsiębiorstwa Robót Inżynieryjnych Budownictwa Warszawa na 485,9 tys. zł. Umowę podpisaliśmy 31 sierpnia, a prace mają potrwać 3 miesiące.

SPORT I REKREACJA

Place zabaw przy Przedszkolu nr 2 na ul. Lotniczej i przy ul. Jesiennej w Raszynie mają nowe, bezpieczne nawierzchnie. Pierwszy kosztował 117 tys. zł. Drugi, wart 55 tys. zł, sfinansowaliśmy z funduszu sołeckiego.

Pod koniec października w Puchałach stanie karuzela dla dzieci. Zleciliśmy też projekt siłowni plenerowej przy ul. Cichej w Rybiu.

SKATEPARK

Trwa drugi etap modernizacji skateparku, wart 351 tys. zł. Zamontowano prefabrykaty i wylano docelową nawierzchnię na nowych przeszkodach. Zostały jeszcze balustrady i stojaki na rowery. Termin zakończenia prac to 15 października.

REMONTY W BUDYNKACH GMINNYCH

W Szkole Podstawowej w Sękocinie odbieramy zadaszenie nad głównym wejściem, a w sierpniu remontowaliśmy główne schody wejściowe. Przygotowujemy postępowania na rozbudowę szkoły oraz na remont dachu i sali gimnastycznej po przecieku.

W Przedszkolu nr 2 „W Stumilowym Lesie" wyremontowaliśmy część dachu za 85 tys. zł. W przedszkolu w Falentach remontowaliśmy podłogę w jednej z sal. W Szkole Podstawowej im. Cypriana Godebskiego od strony boiska Wronik wyremontowaliśmy schody zewnętrzne. Teraz za 143,5 tys. zł remontujemy tam kominy, rynny i część dachu. Mamy też gotowy projekt modernizacji szkolnej kotłowni.

W połowie września ruszyła modernizacja instalacji odgromowej i oświetlenia awaryjnego w bibliotece, warta 199 tys. zł. W Żłobku nr 1 wymienimy zestaw pompowy. Na remont dachu Centrum Kultury Raszyn pozyskaliśmy 150 tys. zł.

EKSPERTYZY

Zleciliśmy ekspertyzę techniczną sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej w Raszynie, wartą 49 tys. zł. Wykonano odkrywki geologiczne, a projekt ekspertyzy jest już u nas i go sprawdzamy.

Za około 129 tys. zł zleciliśmy ekspertyzę trzech budynków: urzędu gminy, Szkoły Podstawowej w Raszynie i Centrum Kultury Raszyn. Sprawdzi ona, czy da się w nich urządzić miejsca doraźnego schronienia. Pozyskaliśmy 208 tys. zł na zakup agregatów prądotwórczych.

CZYSTA ENERGIA

Na budowę instalacji fotowoltaicznych na dachach Szkoły Podstawowej w Ładach i przedszkola przy ul. Poniatowskiego wpłynęło 10 ofert. Najkorzystniejsza wynosi 285 tys. zł i weryfikujemy, czy cena nie jest rażąco niska. Spółdzielnia Energetyczna Raszyn ma gotowy biznesplan i podpisała umowę na drugi etap rozwoju, finansowany z programu województwa. Zamówiliśmy też aktualizację założeń do planu zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczną i gaz do 2036 r.

CZYSTE POWIETRZE I CZYSTE DACHY

Z 16 posesji odebraliśmy i zutylizowaliśmy 50 ton azbestu z dachów. Na ten cel dostaliśmy 50 tys. zł dofinansowania.

Kontrolujemy też, czym mieszkańcy palą w piecach. W dwóch ostatnich okresach przeprowadziliśmy 16 kontroli antysmogowych. Po laboratoryjnej analizie popiołu skierowaliśmy do sądu cztery wnioski o ukaranie za spalanie odpadów. Właścicielom najstarszych kotłów doręczyliśmy 650 ulotek, a do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków wpisaliśmy 135 nowych deklaracji.

DZIKI

Starosta pruszkowski zgodził się na odstrzał redukcyjny 100 dzików do końca roku. Decyzja obejmuje Dawidy Bankowe, Falenty, Falenty Nowe, Falenty Duże, Jaworową, Łady, Laszczki i Podolszyn. Marszałek województwa wydał nam zezwolenie na płoszenie dzików, ważne przez 3 lata. Po zakupie urządzeń zamontujemy na tych terenach ultradźwiękowe odstraszacze.

GUSTAW I SEWERYN

Dwa dęby szypułkowe rosnące w parku przy pałacu w Falentach, o obwodach pni przekraczających 380 cm, otrzymają imiona Gustaw i Seweryn. Oba drzewa są już pomnikami przyrody. Przygotowaliśmy też uchwałę ustanawiającą pomnikami przyrody 3 kasztanowce rosnące na tym samym terenie.

PLANOWANIE PRZESTRZENNE

W lipcu rada przyjęła dwa miejscowe plany dla Podolszyna Nowego: po północnej stronie ul. Długiej i po wschodniej stronie ul. Wygody. W sierpniu zmieniła plan dla części Raszyna po wschodniej stronie al. Krakowskiej. Przystąpiliśmy do sporządzenia zintegrowanych planów inwestycyjnych dla terenów w Wypędach i w Jankach oraz dla rejonu ul. Pruszkowskiej i ul. Słowikowskiego w Raszynie.

W ciągu dwóch miesięcy wydaliśmy 58 decyzji o warunkach zabudowy. Najwięcej, bo 25, dotyczy domów jednorodzinnych w zabudowie bliźniaczej.

POROZUMIENIA Z INWESTORAMI

Zawarliśmy dwa porozumienia z inwestorami zewnętrznymi. Firma LT-Budownictwo, która planuje w Słominie 6 domów jednorodzinnych dwulokalowych, na własny koszt opracuje dokumentację i zmodernizuje około 85 m ul. Jagodowej, układając nawierzchnię z płyt. Naprawi też uszkodzenia, które powstaną w czasie budowy na około 470 m ul. 6 Sierpnia i ul. Jagodowej, a gotową drogę i dokumentację nieodpłatnie przekaże gminie. Zabezpieczeniem jest wpłata równa całej wartości inwestycji drogowej.

Drugie porozumienie dotyczy ul. Rubinowej w Rybiu. Udostępniliśmy prowadzącej Niepubliczne Przedszkole Muzyczne Zebra część gminnej działki, około 135 m², pod miejsca postojowe. Przedszkole na własny koszt przygotuje dokumentację, wykona nawierzchnię z betonowych płyt ażurowych i oznakowanie, a potem będzie utrzymywać ten teren, także zimą. Miejsca postojowe pozostaną ogólnodostępne.

WNIOSKI O DOFINANSOWANIE W TRAKCIE OCENY

Czekamy na ocenę kilku wniosków o dofinansowanie. Wnioskujemy o pieniądze z rezerwy celowej budżetu państwa na budowę przedszkola w Sękocinie. Złożyliśmy też wniosek o 606 tys. zł z programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza na podniesienie jakości edukacji w przedszkolach publicznych. Wniosek przeszedł ocenę formalną i jest na etapie oceny merytorycznej. Ubiegamy się też o pieniądze z programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na drugi etap rozbudowy gospodarki wodno-ściekowej, a w programie „Szatnia na medal" na budynek socjalny przy boisku szkolnym w Raszynie.

Przez Lokalną Grupę Działania złożyliśmy dwa wnioski: o 330 tys. zł na modernizację placu zabaw przy świetlicy „Świetlik" w Rybiu i o 478 tys. zł na budowę placu zabaw przy OSP Falenty. W programie „Mazowsze Pomogą" wnioskujemy o 3,39 mln zł na budowę ul. Rycerskiej.

Elektroniczna wersja sprawozdania na sesję XL jest dostępna pod tym adresem: **link.raszyn.pl/s40**

Elektroniczna wersja sprawozdania na sesję XLII jest dostępna pod tym adresem: **link.raszyn.pl/s42**

Gmina w budowie

SUW w Ładach: zbiornik wody i budynek techniczny są już zadaszone. Stan zaawansowania budowy to około 12%

Na terenie gminy Raszyn realizowane są obecnie imponujące rozmachem inwestycje. Największa z nich – przebudowa oczyszczalni ścieków, warta prawie 90 mln zł – na razie jest w fazie projektowania. Związana z nią jedną dotacją z NFOŚ budowa stacji uzdatniania wody w Ładach jest zaawansowana w 12% i idzie zgodnie z harmonogramem. Umowę o wartości 9,46 mln zł realizuje firma EKO-MTK z Nadarzyna, a prace mają się zakończyć 14 kwietnia 2027 r. Zbiornik wody czystej ma już ściany i strop, a budynek technologiczny ściany i dach.

Przedszkole w Sękocinie: budynek jest już zadaszony. Wykonawca montuje okna, tynkuje piwnice i zakłada wentylację mechaniczną na parterze i na pierwszym piętrze. Zewnętrzna kanalizacja sanitarna i deszczowa jest gotowa w około 95%.

Przedszkole w Sękocinie to druga co do wielkości, po oczyszczalni ścieków, inwestycja gminna realizowana w tym roku. Umowa opiewa na 28,3 mln zł, a budynek ma być gotowy w maju 2027 r.

Gmina inwestuje ogromne środki w remonty infrastruktury sportowej. Zakończyła się modernizacja Orlika przy Szkole Podstawowej w Sękocinie za 684 tys. zł, a wcześniej rozliczono modernizację Orlika przy ul. Pruszkowskiej w Raszynie za 378 tys. zł. Na boisku przy ul. Unii Europejskiej położono nową podbudowę i wymieniono odwodnienie; została jeszcze nawierzchnia poliuretanowa. Prace są warte 611 tys. zł, z czego 350 tys. zł pokryje dofinansowanie. Gmina ma też umowę na 4,44 mln zł dofinansowania przebudowy pełnowymiarowego boiska piłkarskiego

Modernizacja Orlika w Sękocinie – boisko oddano do użytku na początku września.

Ulica 6 Sierpnia w Słominie

przy Centrum Sportu.

Na gminnych drogach również dzieje się dużo. Zakończyła się już przebudowa ul. 6 Sierpnia w Słominie i ul. Majowej w Wypędach, rozbudowa ul. 19 Kwietnia w Rybiu oraz pierwszy etap ścieżki pieszo-rowerowej przy Al. Krakowskiej; trwają odbiory. Drugi etap ścieżki, w kierunku ronda na placu Szwedzkim do ul. Reja, jest gotowy w około jednej czwartej i ma być ukończony do 22 grudnia. Na ul. Kwiatów Polnych w Dawidach Bankowych budowa sieci jest zaawansowana w około 30%, a na czas robót objazd poprowadzi utwardzona ul. Elekcyjna. Na ul. Jaworowskiej i ul. Narożnej gotowa jest większość sieci sanitarnych.

W lipcu i w sierpniu wyrównano około 60 odcinków dróg gruntowych, m.in. ul. Polanki w Słominie, ul. Dzwonkową i ul. Grudzi w Dawidach Bankowych, ul. Srebrną i ul. Szafirową w Podolszynie Nowym, ul. Saską w Raszynie i ul. Jodłową w Sękocinie Nowym. Za 869 tys. zł gmina zamówiła ułożenie betonowych płyt typu JOMB na drogach gruntowych. Do Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg trafiły wnioski na budowę ul. Polanki (2,06 mln zł) i remont ul. Centralnej w Puchałach (800 tys. zł). Po raz trzeci zostanie też ogłoszony przetarg na projekt drogi łączącej Rybie z Falentami: w pierwszym jedyny oferent nie wniósł wadium, a w drugim najtańsza z siedmiu ofert przekroczyła budżet.

Oświetlenie: Nowe oprawy ma już 97% punktów oświetlenia drogowego. Trwa modernizacja skrzynek oświetleniowych i montaż kompensatorów mocy biernej. Termin zakończenia – koniec listopada.

Kiss&Ride: Przy szkole na ul. Unii Europejskiej działa już zatoka Kiss&Ride z wyniesionymi przejściami dla pieszych. Jej budowa kosztowała 123 tys. zł.

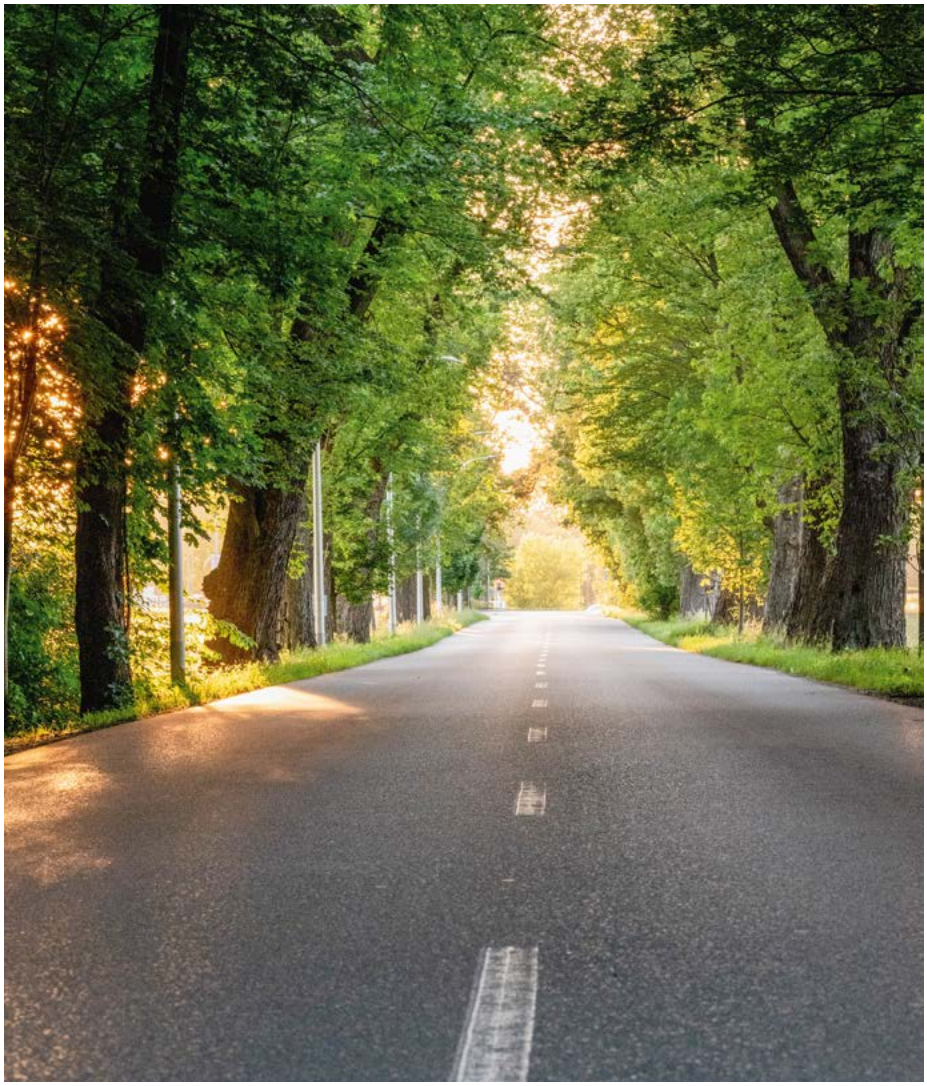

Podnośnik hydrauliczny dla OSP Falenty. OSP Dawidy dostanie dotację na zakup nowego samochodu.

Al. Hrabska na rozdrożu

Co szóste drzewo w zabytkowej alei w Falentach nadaje się do wycięcia. Dendrolodzy proponują plan ratunkowy rozpisany na dekady.

Ten szokujący wniosek wynika wprost z inwentaryzacji przeprowadzonej na zlecenie gminy i powiatu pruszkowskiego przez dendrologów z Centrum Pielęgnacji Drzew Robaczewscy. Eksperci nie ograniczyli się do oceny stanu drzew. Przygotowali też plan odnowienia alei, którego realizacja potrwa wiele lat.

Jedną z wielu przyczyn bardzo złej kondycji drzew przy Alei Hrabskiej jest niedawne poszerzenie drogi, podczas którego uszkodzone zostały korzenie wielu roślin.

DWIE ALEJE Z DŁUGĄ HISTORIĄ

Odcinek od Al. Krakowskiej do ul. Opackiego tworzą w rzeczywistości dwie dawne aleje. Pierwsza, obsadzona klonami srebrzystymi, prowadzi od Al. Krakowskiej do budynku nr 1. Druga, starsza i cenniejsza, składa się głównie z jesionów wyniosłych i sięga wjazdu do zabytkowego parku. W „Kurierze" nr 169–170 pisał o tym W. Rogowski w artykule „Dziedzictwo pięknego krajobrazu Falent".

Część alei znajduje się w granicach parku wpisanego do rejestru zabytków, a całość leży na terenie rezerwatu Stawy Raszyńskie i Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Przez lata między jesionami wyrastały samosiejki klonów i lip, przez co aleja straciła swój pierwotny, jednogatunkowy charakter. Inwentaryzacja objęła 324 drzewa rosnące przy jezdni. Najwięcej jest jesionów (40%), klonów pospolitych (29%) i klonów srebrzystych (12%). Pozostałe należą do kilkunastu innych gatunków. Połowa drzew to stosunkowo młode okazy, których pnie mają mniej niż metr obwodu.

JAK SPRAWDZANO STAN DRZEW?

Badania przeprowadziły architektki krajobrazu Justyna Robaczewska i Alicja Rogucka-Krakowiak. W sierpniu i we wrześniu oglądały drzewa, sprawdzały ich stan za pomocą sondy i młotka oraz mierzyły obwody pni.

Zbadano także glebę. Wcześniej, w czerwcu, powstała osobna ekspertyza zabytkowych jesionów. Jej wnioski są podobne, a miejscami jeszcze bardziej niepokojące.

PONAD 80 DRZEW W BARDZO ZŁYM STANIE

Spośród ocenionych drzew 132 są w dobrej kondycji, a 101 w nieco gorszej. Znacznie bardziej niepokoi stan pozostałych. Dendrolodzy uznali 24 drzewa za „odchodzące", którym pozostało najwyżej pięć lat życia. Kolejne 57 zakwalifikowano do wycinki, w tym 12 do pilnego usunięcia.

Najgorzej mają się klony srebrzyste. Tylko co dwunasty jest w dobrym stanie, a co piąty nadaje się do wycięcia. Wśród jesionów 39% jest zdrowych, ale aż co czwarty wymaga usunięcia. Najlepiej radzą sobie klony pospolite i lipy drobnolistne.

Według obu ekspertyz główną przyczyną są uszkodzenia korzeni. Około 10–15 lat temu, podczas prac drogowych i układania instalacji, wiele z nich przecięto lub zniszczono. Kolejne szkody przyniósł montaż oświetlenia. Uszkodzenia ułatwiły rozwój grzybów rozkładających tkankę drzew. Ich rozwojowi sprzyja wilgotne otoczenie stawów.

Sytuację pogarszają niewłaściwe cięcia, uszkodzenia powodowane przez kosiarki, sól drogowa i zanieczyszczenia samochodowe.

Czerwcowa ekspertyza wykazała, że rozkład korzeni osłabił 25–40% przekroju nośnego jesionów. W praktyce ich wytrzymałość mogła spaść nawet o 50–60%. To tłumaczy, dlaczego podczas burz łamią się konary, a niektóre drzewa już się przewróciły. Eksperci ostrzegają, że przy wyjątkowo niekorzystnej pogodzie zagrożenie może stwarzać niemal każde drzewo w alei.

STARE DRZEWA MAJĄ OGROMNĄ WARTOŚĆ

Mimo złego stanu części drzew nikt nie proponuje całkowitego ich wycięcia. Stare jesiony, zwłaszcza tzw. drzewa-weterani, mają ogromną wartość przyrodniczą. Są domem dla ptaków, owadów, gryzoni, płazów, gadów i prawdopodobnie nietoperzy.

Dlatego część jesionów przeznaczonych do usunięcia mogłaby pozostać w postaci wysokich, odpowiednio zabezpieczonych pni. Nadal służyłyby zwierzętom, nie stwarzając tak dużego zagrożenia.

Autorzy opracowań przypominają też, że żadne nowe drzewo nie zastąpi od razu starego, dojrzałego okazu. Na podobny efekt trzeba czekać dziesiątki lat.

PROPOZYCJE DENDROLOGÓW

Eksperci w opracowaniu przygotowali szczegółowy plan rewitalizacji. Pierwszym krokiem ma być usunięcie 12 najbardziej niebezpiecznych drzew i ustawienie tablic ostrzegających kierowców oraz pieszych. Następnie wycięte zostaną pozostałe egzemplarze zakwalifikowane do usunięcia.

W ich miejsce zaproponowano posadzenie 34 lip szerokolistnych, 35 klonów pospolitych o wąskich koronach oraz 10 jesionów wyniosłych. Korony starych jesionów mają zostać obniżone, aby zmniejszyć ryzyko ich złamania podczas silnego wiatru. Za 5–10 lat przewidziano kolejny etap wycinek i nasadzeń.

Wybór nowych gatunków sugerowany w ekspertyzie nie jest przypadkowy. Jesiony źle znoszą warunki przy ruchliwych drogach, dlatego większą rolę mają przejąć lipy i klony. Zrezygnowano też z klonu srebrzystego, którego drewno łatwo się łamie, oraz inwazyjnego klonu jesionolistnego.

Ponieważ w Alei Hrabskiej nie ma miejsca na to, by drzewa sadzić dalej od drogi, nowe nasadzenia muszą stanąć w miejscu starych. Jednak wcześniej trzeba będzie usunąć pozostałości pni i korzeni, aby ograniczyć ryzyko przenoszenia chorób grzybowych.

Młode drzewa otrzymają zabezpieczone korą misy o promieniu przynajmniej 75 cm. Zimą przed solą drogową mają chronić je specjalne osłony.

Na posadzeniu drzew prace się nie skończą. Przez pierwsze trzy lata zajmie się nimi wyspecjalizowana firma. Przez kolejnych 15 lat korony będą formowane co dwa lata, a przez następną dekadę co trzy lata. Stare jesiony mają być kontrolowane co roku oraz po gwałtownych zjawiskach pogodowych.

A MOŻE ZMIENIĆ SAMĄ DROGĘ?

Jedna z najważniejszych propozycji ekspertów wcale nie dotyczy drzew. Obie ekspertyzy sugerują, aby Aleja Hrabska przestała być drogą tranzytową i stała się drogą lokalną lub dojazdową.

Dzięki temu można by ograniczyć przycinanie koron, ponieważ wymagana wolna przestrzeń nad jezdnią mogłaby wynosić 3,5–4,5 m. Mniejszy ruch oznaczałby też mniej zanieczyszczeń i mniejsze zagrożenie dla kierowców.

Ruch tranzytowy musiałaby przejąć równoległa ul. Falencka, tyle tylko że bez budowy ronda na skrzyżowaniu z Aleją Krakowską taki układ komunikacyjny będzie dysfunkcyjny. Eksperci proponują również ograniczenie dopuszczalnej prędkości i montaż progów zwalniających.

CIĄG DALSZY

Priorytetem w działaniach gminy i powiatu jest bezpieczeństwo na drodze – należy zrobić wszystko, by użytkownikom Alei Hrabskiej nie groziło, że samochód czy autobus zostanie przygnieciony przez drzewo. Dlatego, dysponując ekspertyzą, gmina wystąpiła z wnioskiem do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (RDOŚ) o zgodę na wycinkę martwych drzew i nasadzenie nowych. RDOŚ wyraziła zgodę na pielęgnację koron, ale nie zgodziła się na wymianę gatunków i nakazała posadzenie jesionów.

Wiadomo, że takie zabiegi wymagają pieniędzy, których budżet na 2026 r. nie przewidywał. Na zadania zapewniające bezpieczeństwo (pielęgnacja koron) trzeba jednak znaleźć środki w tegorocznym budżecie. Wycięcie martwych drzew i sadzenie nowych można będzie wykonać w przyszłym roku, a więc w nowej rzeczywistości budżetowej, byle przed okresem lęgowym ptaków. W dłuższej perspektywie zarówno gmina, jak i powiat muszą pracować nad uspokojeniem ruchu w Alei Hrabskiej, ale to wymaga sporych inwestycji. Do najważniejszych należy skrzyżowanie ul. Falenckiej z Aleją Krakowską na styku Falent i Janek. Wybudowanie w tym miejscu ronda pozwoli odciążyć Aleję Hrabską, zmienić jej kategorię, a w konsekwencji zachować ten cenny zabytek przyrodniczy dla przyszłych pokoleń.

oprac. Marcin Bójko

Kilka minut, które mogą mieć ogromne znaczenie

Profilaktyka raka szyjki macicy

Rak szyjki macicy należy do tych nowotworów, w przypadku których profilaktyka ma szczególne znaczenie. Choroba może rozwijać się przez wiele lat, początkowo nie powodując żadnych charakterystycznych dolegliwości. Kobieta może czuć się zupełnie zdrowa, podczas gdy w komórkach szyjki macicy stopniowo zachodzą nieprawidłowe zmiany. Dlatego tak ważne jest wykonywanie badań nie dopiero wtedy, gdy pojawiają się objawy, ale właśnie wtedy, gdy nic nas nie niepokoi.

W ostatnich latach profilaktyka raka szyjki macicy w Polsce bardzo się zmieniła. Obecnie podstawowym badaniem przesiewowym wykonywanym w ramach Programu Profilaktyki Raka Szyjki Macicy jest test HPV HR z genotypowaniem – nowoczesne badanie molekularne pozwalające wykryć zakażenie typami wirusa brodawczaka ludzkiego o wysokim ryzyku onkogennym.

To ważna zmiana, ponieważ zakażenie wirusem HPV jest głównym czynnikiem prowadzącym do rozwoju raka szyjki macicy. Nowy schemat profilaktyki pozwala nie tylko szukać nieprawidłowych komórek, ale przede wszystkim wykryć czynnik, który może doprowadzić do ich powstania. Dzięki temu możliwe jest wcześniejsze określenie, które kobiety wymagają dokładniejszej obserwacji lub dalszej diagnostyki.

HPV, czyli wirus brodawczaka ludzkiego (Human Papillomavirus), jest bardzo powszechny. W ciągu życia kontakt z nim może mieć znaczna część aktywnych seksualnie kobiet i mężczyzn. Sam fakt zakażenia nie jest więc czymś wyjątkowym i nie powinien być powodem do wstydu czy poczucia winy.

W większości przypadków organizm sam radzi sobie z infekcją i zakażenie ustępuje bez żadnych konsekwencji. Niektóre typy HPV mogą jednak utrzymywać się w organizmie przez dłuższy czas. Szczególne znaczenie mają tzw. typy wysokiego ryzyka – HPV HR. Długotrwałe zakażenie nimi może prowadzić do powstawania nieprawidłowych zmian w komórkach szyjki macicy, następnie zmian przedrakowych, a w części przypadków – nowotworu.

Proces ten zazwyczaj trwa wiele lat. I właśnie ten czas daje ogromną szansę profilaktyce. Regularne badania pozwalają wykryć zagrożenie na etapie, na którym kobieta może jeszcze nie odczuwać żadnych dolegliwości.

Warto przy tym podkreślić bardzo wyraźnie: dodatni wynik testu HPV HR nie oznacza raka szyjki macicy. Informuje o wykryciu zakażenia wirusem wysokiego ryzyka i wskazuje na potrzebę odpowiedniej oceny oraz dalszego postępowania zgodnie z wynikami badań.

TEST HPV HR – CO DZIEJE SIĘ PO POBRANIU?

Samo pobranie materiału do testu HPV HR jest krótkie i dla pacjentki wygląda podobnie jak znane wcześniej pobranie cytologii. Materiał z szyjki macicy trafia następnie do laboratorium, gdzie wykonywane jest badanie molekularne.

Jeżeli wynik testu HPV HR jest ujemny, oznacza to, że nie wykryto objętych badaniem wysokoonkogennych typów HPV. W standardowym schemacie programu kolejne badanie przesiewowe wykonuje się po 5 latach.

Jeśli natomiast zostanie wykryty HPV wysokiego ryzyka, z tej samej pobranej próbki wykonywana jest cytologia na podłożu płynnym – LBC. To duże ułatwienie dla pacjentki, ponieważ nie musi ponownie zgłaszać się do placówki wyłącznie po to, aby pobrać kolejny materiał.

Cytologia LBC pozwala ocenić wygląd komórek szyjki macicy i sprawdzić, czy pojawiły się w nich nieprawidłowości. Dalsze postępowanie zależy od uzyskanych wyników – może oznaczać kolejne badanie kontrolne lub skierowanie do pogłębionej diagnostyki.

Dzięki takiemu schematowi profilaktyka jest bardziej precyzyjna. Najpierw sprawdzamy obecność czynnika ryzyka, czyli wysokoonkogennego HPV, a następnie – jeśli jest to potrzebne – oceniamy komórki szyjki macicy.

– Wiele kobiet odkłada badanie, gdyż nic je nie boli i dobrze się czują. Tymczasem właśnie wtedy jest najlepszy moment na profilaktykę. Samo pobranie materiału trwa zaledwie kilka minut. Nie warto czekać na objawy, skoro możemy sprawdzić swoje zdrowie wcześniej i w razie potrzeby odpowiednio szybko zareagować – mówi Barbara Piestrak, położna Centrum Medycznego Judyta.

BEZPŁATNA PROFILAKTYKA DLA KOBIET OD 25. DO 64. ROKU ŻYCIA

Program Profilaktyki Raka Szyjki Macicy jest skierowany do kobiet w wieku od 25 do 64 lat, które spełniają kryteria programu. Badanie jest finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia, dlatego pacjentka nie ponosi jego kosztów.

Co ważne, na badanie nie jest potrzebne skierowanie. Nie trzeba zgłaszać się wcześniej do lekarza rodzinnego

czy ginekologa tylko po to, aby otrzymać skierowanie na test.

Program ma charakter przesiewowy, co oznacza, że jest skierowany przede wszystkim do kobiet, które nie mają objawów choroby. To właśnie istota profilaktyki – wykrycie zagrożenia, zanim pojawią się dolegliwości.

Wczesne zmiany w obrębie szyjki macicy mogą przez długi czas nie powodować bólu, krwawienia ani innych charakterystycznych objawów. Toteż wieloletnia przerwa w badaniach tylko dlatego, że „nic się nie dzieje", nie jest dobrym rozwiązaniem.

W profilaktyce raka szyjki macicy ogromne znaczenie mają również szczepienia przeciwko HPV. Ich zadaniem jest ochrona przed zakażeniami typami wirusa odpowiedzialnymi za dużą część nowotworów związanych z HPV. Największe korzyści daje szczepienie wykonane przed kontaktem z wirusem, dlatego programy szczepień kierowane są przede wszystkim do młodych osób.

Szczepienie nie oznacza jednak, że w przyszłości można zrezygnować z badań przesiewowych. Szczepienie przeciw HPV i regularne badania profilaktyczne wzajemnie się uzupełniają – jedno zmniejsza ryzyko zakażenia, drugie pozwala odpowiednio wcześnie wykryć ewentualne zagrożenie.

ZADBAJ O PROFILAKTYKĘ – ZAPISZ SIĘ NA BADANIE

Bezpłatny test HPV HR w ramach Programu Profilaktyki Raka Szyjki Macicy można wykonać również w Centrum Medycznym Judyta.

Co szczególnie ważne, nie trzeba być pacjentką naszej przychodni ani też mieć złożonej w Centrum Medycznym Judyta deklaracji POZ. Z programu mogą skorzystać również kobiety, które na co dzień korzystają z podstawowej opieki zdrowotnej w innej placówce.

Chcemy, aby dostęp do profilaktyki był możliwie prosty, dlatego na badanie można zapisać się na kilka sposobów: osobiście w rejestracji Centrum Medycznego Judyta, telefonicznie lub przez Centralną e-rejestrację.

Centralna e-rejestracja umożliwia samodzielne znalezienie i zarezerwowanie dogodnego terminu. Dostępna jest poprzez Internetowe Konto Pacjenta (IKP) oraz aplikację mojeIKP. To rozwiązanie może być szczególnie wygodne dla osób, które chcą umówić badanie poza godzinami pracy rejestracji lub po prostu wolą samodzielnie wybrać dostępny termin.

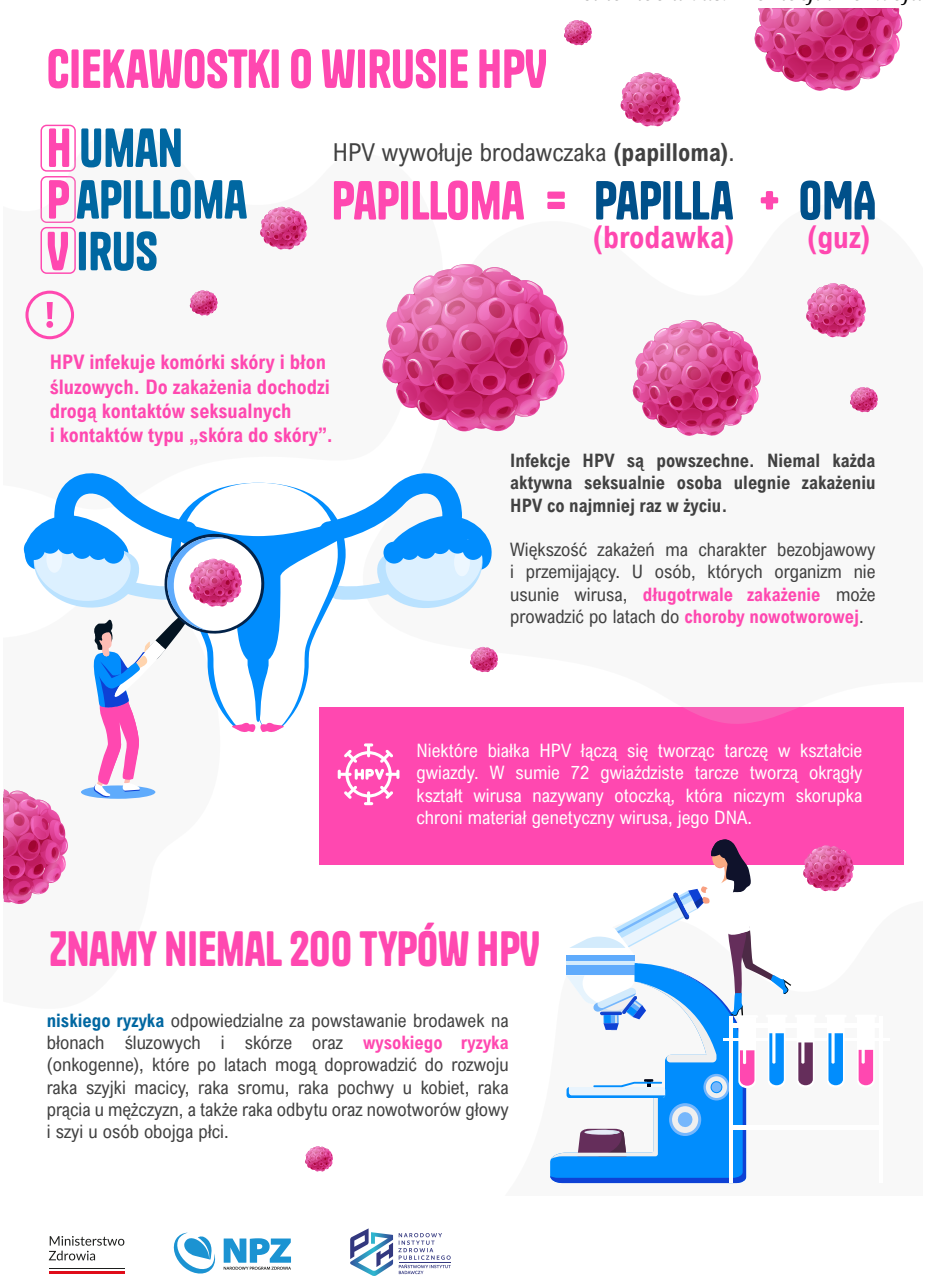
Najważniejsze jednak nie jest to, w jaki sposób umówimy wizytę, ale żeby rzeczywiście znaleźć na nią czas.

Rak szyjki macicy rozwija się zazwyczaj przez wiele lat. To oznacza, że profilaktyka daje nam coś niezwykle cennego – możliwość wykrycia zagrożenia odpowiednio wcześnie i podjęcia dalszych działań, zanim rozwinie się choroba.

Badanie trwa kilka minut. Nie wymaga skierowania. Nie trzeba mieć deklaracji POZ w Centrum Medycznym Judyta.

Jeśli masz od 25 do 64 lat, sprawdź, czy kwalifikujesz się do programu. Nie odkładaj profilaktyki na później – zadbaj o swoje zdrowie.

Marta Ziomek-Zacharjasiewicz
Pełnomocnik ds. Promocji i Rozwoju

Prawa pacjenta –

Prawa pacjenta stanowią jeden z podstawowych elementów bezpiecznego i prawidłowo funkcjonującego systemu ochrony zdrowia. Przysługują każdej osobie korzystającej ze świadczeń zdrowotnych – niezależnie od wieku, miejsca leczenia czy rodzaju udzielanej pomocy.

Ich znajomość ma znaczenie zarówno dla pacjentów, jak i dla personelu medycznego oraz administracyjnego. Pozwala lepiej rozumieć zasady udzielania świadczeń, podejmowania decyzji dotyczących leczenia, dostępu do informacji i dokumentacji medycznej oraz ochrony prywatności.

Do podstawowych praw pacjenta należą między innymi: prawo do świadczeń zdrowotnych, prawo do informacji, prawo do wyrażenia zgody na udzielenie świadczenia, prawo do zachowania tajemnicy informacji związanych z pacjentem, prawo do dokumentacji medycznej, prawo do poszanowania intymności i godności oraz prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego.

PRAWO DO ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH

Pacjent ma prawo do świadczeń zdrowotnych odpowiadających wymaganiom aktualnej wiedzy medycznej.

Świadczenia powinny być udzielane z należytą starannością, w odpowiednich warunkach oraz przez osoby posiadające właściwe kwalifikacje.

W praktyce oznacza to, że decyzje dotyczące diagnostyki i leczenia powinny wynikać ze stanu zdrowia pacjenta i wskazań medycznych.

Prawo do świadczeń zdrowotnych nie oznacza natomiast możliwości żądania dowolnego badania, leku czy skierowania. O ich zasadności decyduje osoba wykonująca zawód medyczny.

PRAWO DO INFORMACJI

Pacjent ma prawo uzyskać informacje dotyczące swojego stanu zdrowia, rozpoznania, proponowanych metod diagnostycznych i leczniczych, możliwych następstw zastosowania albo zaniechania określonych działań oraz rokowania.

Informacje powinny być przekazane w sposób zrozumiały.

Pacjent ma również prawo zadawać pytania i prosić o wyjaśnienie niezrozumiałych pojęć medycznych, wyników badań czy zasad przyjmowania leków.

Prawo do informacji jest szczególnie istotne, ponieważ umożliwia pacjentowi świadome uczestniczenie w procesie leczenia.

PRAWO DO WYRAŻENIA ZGODY

Co do zasady świadczenie zdrowotne może zostać udzielone po uzyskaniu zgody pacjenta.

Zgoda powinna być poprzedzona przekazaniem odpowiednich informacji. Pacjent powinien wiedzieć, na jakie świadczenie się zgadza, jaki jest jego cel oraz jakie mogą być konsekwencje proponowanego postępowania.

Pacjent może również odmówić proponowanego świadczenia.

W określonych sytuacjach przepisy przewidują szczególne zasady dotyczące formy zgody oraz osób uprawnionych do jej wyrażenia.

PRAWO DO TAJEMNICY INFORMACJI

Informacje dotyczące pacjenta, jego zdrowia, leczenia i udzielonych świadczeń podlegają ochronie.

Personel nie może przekazywać takich informacji dowolnym osobom.

Ma to znaczenie również w przypadku członków rodziny. Sam fakt pozostawania z pacjentem w bliskiej relacji nie zawsze daje prawo do uzyskiwania informacji medycznych.

Pacjent może wskazać osoby upoważnione do uzyskiwania informacji o jego stanie zdrowia.

Dlatego tak ważne jest prawidłowe i aktualne prowadzenie upoważnień.

Ochrona tajemnicy medycznej obowiązuje zarówno podczas wizyty w gabinecie, jak i w kontaktach telefonicznych, elektronicznych oraz podczas przekazywania dokumentów.

PRAWO DO DOKUMENTACJI MEDYCZNEJ

Pacjent ma prawo dostępu do dokumentacji medycznej dotyczącej jego stanu zdrowia oraz udzielonych mu świadczeń.

Dokumentacja może być potrzebna między innymi przy zmianie lekarza, konsultacji specjalistycznej, hospitalizacji lub kontynuacji leczenia w innej placówce.

Może zostać udostępniona pacjentowi lub osobie przez niego upoważnionej.

Przed wydaniem dokumentacji placówka ma obowiązek upewnić się, że dokumenty trafiają do osoby uprawnionej. Weryfikacja tożsamości lub upoważnienia nie jest więc jedynie formalnością – stanowi element ochrony danych pacjenta.

PRAWO DO POSZANOWANIA INTYMNOŚCI I GODNOŚCI

Każdy pacjent ma prawo do poszanowania intymności i godności podczas udzielania świadczeń zdrowotnych.

Dotyczy to zarówno warunków wykonywania badania, jak i sposobu komunikowania się z pacjentem.

Przy udzielaniu świadczenia powinny być obecne wyłącznie osoby, których

co warto wiedzieć?

udział jest konieczny lub wynika z obowiązujących przepisów.

Szczególnego znaczenia nabiera to podczas badań wymagających odsłonięcia ciała, rozmów dotyczących osobistych problemów zdrowotnych oraz świadczeń z zakresu ginekologii, urologii czy innych dziedzin wymagających zachowania szczególnej intymności.

Prawo do godności oznacza również obowiązek traktowania pacjenta z szacunkiem, bez poniżania, lekceważenia czy niewłaściwych komentarzy.

PRAWO DO POSZANOWANIA ŻYCIA PRYWATNEGO I RODZINNEGO

Pacjent ma prawo do kontaktu osobistego, telefonicznego lub korespondencyjnego z innymi osobami.

W określonych sytuacjach pacjent może również korzystać ze wsparcia osoby bliskiej podczas udzielania świadczeń.

Należy jednak pamiętać, że obecność osoby bliskiej nie oznacza automatycznie przejęcia przez nią prawa do podejmowania decyzji za pacjenta.

W sytuacji, gdy dorosły pacjent jest zdolny do świadomego podejmowania decyzji, to on pozostaje głównym uczestnikiem procesu leczenia.

SZCZEGÓLNA SYTUACJA DZIECI I MŁODZIEŻY

Dziecko również jest pacjentem i posiada prawa wynikające z przepisów.

W przypadku osób małoletnich część decyzji podejmują przedstawiciele ustawowi, jednak informacje o stanie zdrowia powinny być przekazywane także samemu pacjentowi – w sposób dostosowany do jego wieku i możliwości zrozumienia.

Szczególne zasady dotyczą również zgody na świadczenia zdrowotne w przypadku starszych małoletnich.

Dlatego w opiece nad dziećmi i młodzieżą ważne jest zarówno respektowanie roli rodzica lub opiekuna, jak i podmiotowe traktowanie samego dziecka.

PRAWO DO ZGŁOSZENIA SPRZECIWU

Pacjent ma również prawo do zgłoszenia sprzeciwu wobec opinii albo orzeczenia lekarza, jeżeli dokument ten wpływa na jego prawa lub obowiązki wynikające z przepisów prawa.

Sprzeciw może zostać wniesiony do Komisji Lekarskiej działającej przy Rzeczniku Praw Pacjenta.

PRAWO DO ZGŁASZANIA DZIAŁAŃ NIEPOŻĄDANYCH LEKÓW

Pacjent może również zgłaszać działania niepożądane produktów leczniczych. Takie zgłoszenie może dotyczyć podejrzenia niepożądanej reakcji związanej ze stosowaniem leku.

Jest to ważny element nadzoru nad bezpieczeństwem farmakoterapii.

PRAWA PACJENTA A OBOWIĄZKI PLACÓWKI

Przestrzeganie praw pacjenta nie jest wyłącznie zadaniem lekarza.

Dotyczy całej organizacji udzielającej świadczeń – lekarzy, pielęgniarek, położnych, personelu medycznego, a w odpowiednim zakresie również pracowników rejestracji i administracji.

Wiele sytuacji związanych z prawami pacjenta pojawia się właśnie podczas pierwszego kontaktu z placówką.

Dotyczy to m.in. potwierdzania tożsamości, udzielania informacji telefonicznych, weryfikowania upoważnień czy udostępniania dokumentacji medycznej.

Dlatego znajomość praw pacjenta powinna być stałym elementem szkoleń personelu.

PRAWA PACJENTA A JAKOŚĆ OPIEKI

Przestrzeganie praw pacjenta jest jednym z podstawowych elementów jakości i bezpieczeństwa świadczeń zdrowotnych.

Nie ogranicza się ono wyłącznie do znajomości przepisów.

W praktyce oznacza także odpowiednią komunikację, właściwą organizację pracy, ochronę danych, prawidłowe prowadzenie dokumentacji, respektowanie decyzji pacjenta oraz reagowanie na zgłaszane uwagi.

Dobra jakość opieki to nie tylko prawidłowa diagnoza i skuteczne leczenie. To również zapewnienie pacjentowi informacji, poczucia bezpieczeństwa, prywatności i szacunku.

CO ZROBIĆ W PRZYPADKU WĄTPLIWOŚCI?

W przypadku wątpliwości dotyczących swoich praw pacjent może w pierwszej kolejności zwrócić się do placówki, w której udzielane było świadczenie.

Jeżeli potrzebuje dodatkowej informacji, pomocy lub uważa, że jego prawa zostały naruszone, może również skontaktować się z Rzecznikiem Praw Pacjenta.

Rzecznik Praw Pacjenta jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach ochrony praw pacjentów.

KONTAKT Z RZECZNIKIEM PRAW PACJENTA

Telefoniczna Informacja Pacjenta:
800 190 590

Jest to bezpłatny, ogólnopolski numer Telefonicznej Informacji Pacjenta,

wspólny dla Rzecznika Praw Pacjenta i Narodowego Funduszu Zdrowia. Infolinia działa całodobowo przez 7 dni w tygodniu. Konsultanci udzielają informacji m.in. o prawach pacjenta, sposobach postępowania w przypadku podejrzenia ich naruszenia oraz możliwościach złożenia skargi lub wniosku.

Z Rzecznikiem można skontaktować się także za pomocą formularza dostępnego na stronie internetowej Biura oraz kierując korespondencję na adres stacjonarny.

Biuro Rzecznika Praw Pacjenta
ul. Płocka 11/13
01-231 Warszawa
e-mail: kancelaria@rpp.gov.pl
telefon: 22 532 83 00
Adres ePUAP: /RzPP/skrytka
Adres do e-Doręczeń:
AE:PL-30624-45146-FDVGI-18

ŚWIADOMY PACJENT – BEZPIECZNIEJSZY PACJENT

Świadomość praw przysługujących pacjentowi nie wymaga znajomości wszystkich przepisów prawa. Warto jednak wiedzieć, że pacjent ma prawo do informacji, świadomego udziału w decyzjach dotyczących leczenia, ochrony swoich danych, dostępu do dokumentacji oraz poszanowania intymności i godności.

Równie istotne jest to, aby placówki ochrony zdrowia traktowały przestrzeganie tych praw jako element codziennego funkcjonowania, a nie jedynie jako formalny obowiązek. Świadomy pacjent, dobrze przygotowany personel i jasne zasady postępowania tworzą podstawę bezpiecznej i dobrej jakościowo opieki zdrowotnej.

Marta Ziomek-Zacharjasiewicz
Pełnomocnik ds. Promocji i Rozwoju
Centrum Medyczne Judyta

Program „P

Jak codzienne nav

ostawa na piątkę”

wyki wpływają na zdrowie i rozwój dziecka?

Plecak na jednym ramieniu, długie godziny przy biurku, telefon w ręku i coraz mniej czasu na ruch. To pozornie niewielkie elementy codzienności, które mogą mieć znaczenie dla zdrowia i prawidłowego rozwoju dziecka. W Szkole Podstawowej im. Włodzimierza Potockiego w Sękocinie powstała innowacja pedagogiczna „POSTAWA NA 5”, która zwraca uwagę uczniów i rodziców na 5 ważnych obszarów codziennego życia.

OD OBSERWACJI DO DZIAŁANIA

Codzienna praca z uczniami pozwala dostrzec wiele zachowań, które mają znaczenie dla ich codziennego funkcjonowania. Sposób siedzenia podczas nauki, organizacja miejsca pracy, noszenie plecaka, sposób odżywiania, ilość ruchu czy czas spędzany przed ekranem to elementy, które powtarzają się każdego dnia.

To właśnie obserwacje związane z tymi obszarami stały się punktem wyjścia do opracowania i realizacji innowacji pedagogicznej „POSTAWA NA 5”.

Jako nauczyciel wychowania fizycznego i fizjoterapeuta postanowiłem połączyć swoje doświadczenie z wiedzą dotyczącą prawidłowego rozwoju, ruchu i codziennych zachowań dzieci. Innowacja koncentruje się na 5 obszarach:

- ergonomiczne miejsce do nauki i pracy,
- prawidłowe noszenie plecaka,
- zdrowe odżywianie,
- regularna aktywność fizyczna,
- ograniczanie czasu przed ekranem.

DLACZEGO TO TAKIE WAŻNE?

Wiele zachowań, które pojawiają się każdego dnia, może z czasem wpływać na sposób funkcjonowania młodego organizmu. Długotrwałe przebywanie w nieprawidłowej pozycji, niewłaściwe nawyki ruchowe, brak odpowiedniej aktywności czy nieprawidłowe obciążanie organizmu mogą sprzyjać powstawaniu i utrwalaniu nieprawidłowości w obrębie układu ruchu.

Mogą one dotyczyć między innymi ustawienia głowy, barków i łopatek, kształtu kręgosłupa, symetrii sylwetki oraz ustawienia kolan i stóp.

Wśród obserwowanych problemów mogą pojawiać się m.in. zaokrąglenie pleców, asymetrie postawy czy nieprawidłowe ustawienie kolan i stóp.

Znaczenie ma również prawidłowe napięcie mięśniowe, które wpływa nie tylko na utrzymanie właściwej postawy, ale także na komfort funkcjonowania dziecka podczas zajęć. Nieprawidłowości w tym zakresie mogą wiązać się z większym wysiłkiem przy utrzymywaniu pozycji ciała, z szybszą męczliwością, a także z trudnościami z dłuższym skupieniem uwagi.

Dlatego tak ważne jest, aby odpowiednio wcześnie zwracać uwagę na codzienne zachowania dziecka i uczyć je świadomego dbania o własne ciało. Profilaktyka nie polega na czekaniu, aż pojawi się problem, ale na kształtowaniu prawidłowych zachowań, zanim niewłaściwe wzorce zostaną utrwalone.

WIEDZA, KTÓRĄ MOŻNA WYKORZYSTAĆ NA CO DZIEŃ

Jednym z założeń innowacji jest praktyczne przekazywanie wiedzy, którą uczniowie mogą wykorzystać również poza szkołą.

Przygotowane zostały prezentacje dostosowane do wieku i możliwości uczniów, wykorzystywane podczas zajęć. W ramach innowacji prowadzone jest również ważenie plecaków oraz omawianie zasad ich

prawidłowego pakowania. Uczniowie dowiadują się, jakie znaczenie ma odpowiednie obciążenie plecaka oraz właściwe rozmieszczenie jego zawartości.

Powstały również plakaty informacyjno-edukacyjne skierowane do rodziców oraz zestawy ćwiczeń do wykonywania w warunkach domowych.

Innowacja została również wprowadzona w wybranych klasach podczas lekcji wychowania fizycznego. W ramach zajęć wprowadzono stałe ćwiczenia związane z kształtowaniem prawidłowej postawy ciała i nauką jej świadomej autokorekcji. Dzięki ich systematycznemu wykonywaniu uczniowie zwracają uwagę na ustawienie własnego ciała i świadomie je korygują.

DZIELENIE SIĘ WIEDZĄ

Realizacja innowacji obejmuje również lekcje otwarte, podczas których nauczyciele będą mogli obserwować realizację wybranych zagadnień „POSTAWY NA 5” podczas zajęć z uczniami. Będzie to również okazja do dzielenia się wiedzą i doświadczeniem z innymi nauczycielami.

NIE TYLKO WIEDZIEĆ, ALE ROZUMIEĆ

Samo przekazanie zasad nie zawsze wystarcza. Ważne jest, aby uczeń rozumiał, dlaczego określone zachowania mają znaczenie i jaki mogą mieć wpływ na jego zdrowie i codzienne funkcjonowanie.

Chodzi więc nie o tworzenie kolejnej listy nakazów i zakazów, ale o kształtowanie świadomości i umiejętności podejmowania właściwych decyzji.

Z perspektywy fizjoterapeuty szczególnie istotne jest dla mnie, aby edukacja dotycząca zdrowia rozpoczynała się odpowiednio wcześnie. Warto rozmawiać o zdrowiu i właściwych zachowaniach, zanim niewłaściwe przyzwyczajenia staną się stałym elementem codziennego życia dziecka.

SZKOŁA I DOM

Zdrowe nawyki nie powstają w ciągu jednego dnia. Są efektem powtarzanych codziennie zachowań – dlatego tak ważna jest współpraca szkoły i domu.

„POSTAWA NA 5” ma przede wszystkim zwiększać świadomość uczniów, rodziców i nauczycieli oraz pokazywać, że właściwe wybory mogą zaczynać się od prostych, codziennych decyzji.

Bo zmiana nie zawsze zaczyna się od wielkich kroków. Często zaczyna się od tego, co robimy każdego dnia.

mgr Kamil Jaszczyszyn
nauczyciel wychowania fizycznego, fizjoterapeuta, Szkoła Podstawowa im. Włodzimierza Potockiego w Sękocinie

Nie odkładaj zdrowia na później!

Wioska Zdrowia Raszyn 2026 za nami.

27 września Centrum Sportu Raszyn stało się miejscem spotkań mieszkańców, specjalistów i organizacji, którym bliska jest troska o zdrowie.

Wydarzenie zorganizowało Stowarzyszenie „Zmieniamy Gminę Raszyn" we współpracy z Centrum Sportu Raszyn. Partnerem była Fundacja Polskie Porty Lotnicze. Wioska Zdrowia odbyła się pod hasłem „Przyjdź, zbadaj się, nie odkładaj zdrowia na później!" i wpisywała się w ogólnopolską kampanię Ministerstwa Zdrowia „Profilaktyka – podaj dalej". Przy badaniach i stoiskach współpracowali także Urząd Gminy Raszyn, Powiat Pruszkowski oraz kilkanaście placówek medycznych, fundacji i firm.

BADANIA

Badania markerów CA-125 i PSA wykonało łącznie 76 osób – 48 kobiet i 28 mężczyzn. Zorganizowało je Stowarzyszenie, a pieniądze pochodziły z dotacji powiatu pruszkowskiego na realizację zadania publicznego.

W dwóch przypadkach wynik CA-125 przekroczył zakres referencyjny. Sam wynik markera nie jest rozpoznaniem choroby i lekarz powinien go interpretować wyłącznie w kontekście klinicznym. Bywa jednak pierwszym krokiem do zachowania czujności onkologicznej.

Dużym zainteresowaniem cieszyły się także badania znamion skóry pod dermatoskopem, sfinansowane z darowizny, którą Stowarzyszenie otrzymało od Fundacji Polskie Porty Lotnicze. Przebadano 56 osób: 39 kobiet i 17 mężczyzn. Cztery osoby otrzymały zalecenie obserwacji znamion i ponownego badania w ciągu roku, a 5 – zalecenie kontaktu z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej i dalszej diagnostyki chirurgicznej. Im wcześniej zmiana zostanie zauważona, tym lepsze rokowania.

Urząd Gminy Raszyn zorganizował i przeprowadził bezpłatne badania. Mieszkańcy mogli wykonać USG (do wyboru piersi, tarczycy, jamy brzusznej lub jąder), EKG oraz przesiewowe badanie wzroku. Z badań skorzystało 120 osób, w tym wykonano 35 badań USG, 37 EKG oraz 48 badań wzroku. U części uczestników stwierdzono nieprawidłowości wymagające dalszej diagnostyki i konsultacji lekarskich.

Słuch można było sprawdzić na stoiskach trzech partnerów: GEERS, Amplifon i ED-MED. Oprócz samych badań specjaliści opowiadali o diagnostyce słuchu i podpowiadali, jak o niego dbać na co dzień.

PROFILAKTYKA W PRAKTYCE – POMIARY I EDUKACJA

Na stoisku SZPZLO Warszawa-Ochota wykonano łącznie 104 pomiary i badania: 19 pomiarów ciśnienia krwi, 33 pomiary poziomu cholesterolu, 30 pomiarów poziomu glukozy i 22 pomiary tlenku węgla w wydychanym powietrzu.

Prowadzono również naukę samobadania piersi i jąder. Skorzystało z niej 12 osób – 10 w zakresie samobadania piersi i 2 w zakresie samobadania jąder.

„CUKIER NA CENZUROWANYM!"

Wykład połączony z warsztatem „Cukier na cenzurowanym" poprowadziła Karolina Kryszkiewicz (Dietetyka i Zdrowie) – mieszkanka naszej gminy!

Wzięło w nim udział 40 osób. Uczestnicy zmierzyli też BMI, jeden z podstawowych wskaźników stosowanych w ocenie masy ciała. Rozmawiano

o ograniczaniu cukru w diecie, budowaniu zdrowych nawyków i bardziej świadomych wyborach żywieniowych. Były też zdrowe przekąski!

WIEDZA, KTÓRA POMAGA DBAĆ O SIEBIE I BLISKICH

Na stoisku CM Judyta można było zmierzyć podstawowe parametry, zrobić analizę składu ciała i porozmawiać o zdrowiu. Najwięcej chętnych przyciągnęły nauka samokontroli piersi, informacje o profilaktyce raka szyjki macicy oraz analiza składu ciała.

Partnerzy przygotowali również pokazy i materiały edukacyjne. Reprezentant Dawident Medica mówił o higienie jamy ustnej, a Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Pruszkowie – o bezpiecznym usuwaniu kleszczy, profilaktyce chorób nowotworowych oraz szkodliwości tytoniu, e-papierosów, alkoholu i substancji psychoaktywnych.

Przy stoiskach można było porozmawiać o zdrowym odżywianiu, zdrowiu psychicznym, słuchu, pamięci i wspieraniu osób starszych. Rodzice znaleźli wsparcie przy stoisku Poradni Alan w Raszynie, gdzie rozmawiano o rozwoju dzieci, emocjach, relacjach i codziennych wyzwaniach wychowawczych.

Program uzupełniły wykłady o tym, jak zachować zdrowie i dobrą kondycję niezależnie od wieku, jak współczesny styl życia wpływa na zdrowie dzieci i jak rozpoznawać objawy otępienia.

ZDROWIE TO TAKŻE RUCH

Centrum Sportu Raszyn przygotowało dwa stoiska poświęcone aktywności fizycznej. Przy pierwszym wykwalifikowani trenerzy wyjaśniali, na czym polega trening EMS, a chętni mogli spróbować go za darmo. Drugie stoisko dotyczyło samoobrony: trener

MMA opowiadał o jej różnych formach i o możliwościach treningu na siłowni.

WSPÓLNIE DLA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW

W wydarzeniu uczestniczyli: GEERS, Amplifon, SZPZLO Warszawa-Ochota, CM Judyta, Dawident Medica, Karolina Kryszkiewicz – Dietetyka i Zdrowie, Fundacja Onkologiczna Rakiety, Arbonne, Fundacja GERIO, Poradnia Alan w Raszynie, ED-MED, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Pruszkowie oraz Centrum Sportu Raszyn.

Dziękujemy wszystkim partnerom za przygotowanie stoisk, badań, konsultacji i pokazów. Za wsparcie działań profilaktycznych dziękujemy Urzędowi Gminy Raszyn, powiatowi pruszkowskiemu i Fundacji Polskie Porty Lotnicze. Dziękujemy też wszystkim, którzy pomogli w organizacji, oraz mieszkańcom, którzy odwiedzili Wioskę Zdrowia.

Szczególne podziękowania kieruję do członków Stowarzyszenia „Zmieniamy Gminę Raszyn": Iwony Żuber-Fiuczek, Martina Šimki, Jacka Pająka i Anny Lange – za pomoc w organizacji wydarzenia – a także do pozostałych członków, którzy wsparli je finansowo.

Dziękujemy, że byliście z nami. Do zobaczenia na kolejnej edycji!

Beata Sulima-Markowska
Przewodnicząca Stowarzyszenia „Zmieniamy Gminę Raszyn"

Bliźniak z Podola

Falenty i Raszyn mają swoją bliźniaczą miejscowość na Podolu – z Czarnym Ostrowem w Ukrainie łączy nas niezwykła historia.

W sierpniu tego roku mieszkańcy Raszyna i Falent zyskali nowy, niecodzienny powód do dumy. Dzięki grantowi Narodowego Instytutu Polskiego Dziedzictwa za Granicą POLONIKA dla Społecznego Komitetu Ochrony Falent (SKOF) rozpoczęto prace konserwatorskie na zabytkowym cmentarzu katolickim w Czarnym Ostrowie na Podolu.

To właśnie tam – 600 kilometrów od Raszyna – znajduje się miejscowość, która pod wieloma względami przypomina nasze Falenty. Podobny krajobraz, podobna historia, podobne wyzwania. A przede wszystkim: wspólna nić losów rodziny Przeździeckich, która splata oba miejsca w jedną opowieść.

POLSKO-UKRAIŃSKI ZESPÓŁ RATUJE ZABYTKI

W sierpniu 2026 r. polsko-ukraińska grupa wolontariuszy prowadziła prace na zabytkowym cmentarzu, równie starym jak warszawskie Powązki. Działania w terenie realizowano pod bezpośrednim kierunkiem mistrza kamieniarstwa Szymona Modrzejewskiego – założyciela i lidera Stowarzyszenia Magurycz, od dziesięcioleci ratującego wielokulturowe dziedzictwo sepulkralne w Polsce i w Ukrainie.

Nadzór merytoryczny i zdalne wsparcie konserwatorskie nad przebiegiem prac sprawował dr hab. arch. Oleh Rybczyński – profesor i kierownik Katedry Architektury i Konserwacji Politechniki Lwowskiej, uznany badacz urbanistyki oraz zabytków historycznych miast i cmentarzy Podola i Wołynia.

Wspólnie odkopano ponad 20 zniszczonych nagrobków, oczyszczono ich elementy, uzupełniono ubytki, zakonserwowano kamień i ustawiono pomniki na nowych leżach. Partnerem projektu była również firma kamieniarska ASTIR z Jaworowej oraz pan Zbigniew Duliński, któremu jednak nagła operacja uniemożliwiła udział w wyjeździe.

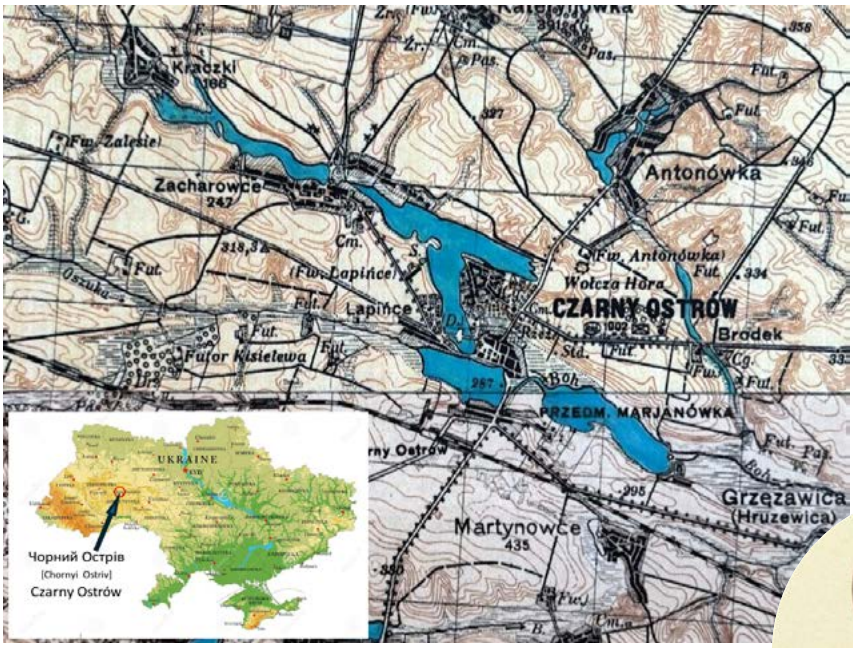
To prace nie tylko techniczne – to przywracanie pamięci o ludziach, którzy przez wieki współtworzyli kulturę Podola i Mazowsza.

SPOTKANIA, KTÓRE BUDUJĄ MOSTY

Pobyt w Czarnym Ostrowie był dla mnie okazją do nawiązania kontaktów z miejscowymi władzami i lokalną społecznością. Uczestniczyłem tam, 15 sierpnia, w obchodach 200. rocznicy konsekracji

Od czego się zaczęło?

Jesienią 2024 r. po wykładzie „Świat i Falenty rodziny Przeździeckich” podszedł do mnie nieznajomy uczestnik prelekcji i przedstawił się jako mieszkaniec miejscowości, o której dopiero co wspominałem, Czarnego Ostrowa. Okazało się, że to Walentyn Mahowkin z Ukrainy, społecznik, znawca jej historii, utalentowany, dobry i aktywny człowiek, którego rodzinę wojna przegoniła do Polski. Mieszka po sąsiedzku, co nie przeszkadza mu działać dla odległej ojczyzny. Szybko zrozumieliśmy, że jesteśmy bratnimi duszami. Przystał do SKOF, działamy razem. To on był inicjatorem odnowienia nekropolii w Czarnym Ostrowie. Projekt został zrealizowany na podstawie wniosku SKOF, złożonego wspólnie z licznymi polskimi i ukraińskimi partnerami, w tym parafią pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Czarnym Ostrowie na czele z proboszczem ks. Mirosławem Matwijczukiem i za zgodą wydaną przez wójta tamtejszej gminy.

kościoła pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny – świątyni ufundowanej przez rodzinę Przeździeckich. Uroczystościom przewodniczył nowy biskup diecezji kamienieckiej, bp Edward Kawa, który podczas liturgii udzielił również sakramentu bierzmowania.

Odwiedziłem również Urząd Hromady Czarny Ostrów (Чорноострівська селищна рада), gdzie spotkałem się z przewodniczącym hromady Mychajłem Dzisiem, sekretarzem rady Ołeną Moroz oraz kierownikami poszczególnych wydziałów. Rozmowa przebiegła w serdecznej atmosferze, a wizytę zakończyła wymiana upominków. W imieniu gminy Raszyn wręczyłem gospodarzom pamiątkę z Falent, a otrzymany od nich podarunek przekazałem później naszej pani wójt.

FALENTY – MAZOWIECKI CZARNY OSTRÓW

Hromada Czarny Ostrów, czyli odpowiednik polskiej gminy, jest położona w pobliżu Chmielnickiego, stolicy obwodu. Liczy około 12 tys. mieszkańców i ma charakter wiejski – podobnie jak gmina Raszyn. Działają tam przedsiębiorstwa rolne i przemysłowe, szkoły, w tym liceum, przedszkola, biblioteka, szpital, muzeum, straż pożarna oraz dom kultury. Aktywne są również zespoły młodzieżowe i senioralne. Odbywają się tam także targi i jarmarki, w tym słynne „Pokrowy".

Ale to krajobraz jest tym, co najbardziej zaskakuje mieszkańców Raszyna.

Na naszym Stawie Falenckim znajduje się wyspa łudząco podobna do wyspy na rozlewisku Bohu tuż obok Czarnego Ostrowa. To nie przypadek. Aleksander Narcyz Przeździecki – urodzony i wychowany w Czarnym Ostrowie („czarna wyspa") – po przeniesieniu się na Mazowsze w połowie XIX w. odtworzył w Falentach krajobraz swojej podolskiej młodości. Dlatego, patrząc na Falenty, patrzymy jednocześnie na Podole.

WSPÓLNA HISTORIA DWÓCH GMIN

Losy rodziny Przeździeckich są kluczem do zrozumienia tej niezwykłej więzi. To oni budowali pałace, kościoły, ratusze, szkoły, szpitale – zarówno w Czarnym Ostrowie, jak i w Falentach. To oni tworzyli kulturę, edukację i życie społeczne obu miejscowości przez stulecia.

Obie gminy są też obecne na mapach chwały polskiego oręża. Historię bitwy pod Falentami i Raszynem z 1809 r. wszyscy znamy. Czarny Ostrów był świadkiem wielkiej bitwy w 1657 r., w której polskie i ukraińskie wojska pokonały najeźdźcę z Siedmiogrodu, kończąc czas „potopu".

Obie miejscowości były przez stulecia centrami polskiej kultury. Obie leżą blisko dużych miast. Mierzą się z podobnymi wyzwaniami i mają podobne szanse rozwojowe.

DLACZEGO TO WAŻNE DLA RASZYNA?

Bo Czarny Ostrów nie jest „daleką Ukrainą". To miejsce, które w pewnym sensie jest częścią naszej własnej historii.

To miejscowość, która wygląda jak Falenty. Która ma pałac Przeździeckich – tak jak my. Ma dawny folwark, jak my. Która ma ratusz-austerię – tak jak my. Która przez wieki była częścią polskiej historii – tak jak my.

I wreszcie: to miejsce, z którym możemy współpracować. W kulturze, edukacji, historii, wolontariacie, ochronie zabytków.

MOST, KTÓRY WARTO BUDOWAĆ

Wspólne działania na cmentarzu w Czarnym Ostrowie to dopiero początek. Ta historia pokazuje, że Raszyn i Czarny Ostrów mogą sobie nawzajem być potrzebne – tak jak kiedyś były sobie bliskie dzięki rodzinie Przeździeckich.

Dziś, w czasach trudnych dla Ukrainy, gesty współpracy i solidarności mają szczególne znaczenie. A jednocześnie dają nam – mieszkańcom Raszyna i Falent – szansę na odkrycie własnej historii na nowo.

dr Wojciech Rogowski, radny

A o Przeździeckich więcej w kolejnym numerze „Kuriera"

25. GALA BOKSU OLIMPIJSKIEGO

IM. MICHAŁA SZCZEPANA

O PUCHAR WÓJTA GMINY RASZYN

WALKA WIECZORU

MARCIN
MARCINKOWSKI

VS

KRZYSZTOF
GŁOWACKI
DWUKROTNY MISTRZ ŚWIATA

KS RASZYN VS RESZTA ŚWIATA

21 LISTOPADA 2026

GODZ. 16:00 • HALA CSR RASZYN

ORGANIZATOR • PARTNERZY • SPONSORZY

KS RASZYN